NOTULEN VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE ZOETERMEER, GEHOUDEN OP MAANDAG 7 OKTOBER 2024

Voorzitter: de heer Bezuijen, burgemeester
Secretaris: de heer Blokland, griffier

Aanwezig zijn:
38 leden, te weten: de heren Aiobi en Aptroot, de dames Bakkers en Bink-Winterkamp, de heren Van den Boomgaard en Boerboom, de dames Bout-Wijngaards en Brouwer-Weemhoff, de heer Buisman, mevrouw Van Damme, de heren Doncker, Duiven en Ekkelenkamp, de heer Haak, de dames Haak, Hoekstra en Kraneveldt-van der Veen, de heer Markes, mevrouw Mertens, de heer Meijroos, mevrouw Meurs-Troch, de heren Mohammadian, Nawijn, Nikerk, Van der Perk, Van Proosdij en Van Rumpt, de dames Sandifort-Meijer en Siegelaer, de heren Smits, Van der Snoek, Van Steenis, Velner, Van der Vlies, De Vogel en Weekenstroo, mevrouw Van Werkhoven, de heer Zamani

Tevens aanwezig zijn:
6 wethouders, te weten: de heer Blansjaar, mevrouw Frinking, de heer Iedema, mevrouw Van der Meer, de heer Velzen, de heer Weerwag

Afwezig is: de heer Van Gils

AGENDA

---

1. **Opening en vaststelling agenda**
   a. **Afscheid voorzitter Rekenkamer Zoetermeer M. Bos**
2. **Spreekrecht**
3. **Mondelinge vragen**
4. **Mededelingen**
5. **Afdoening ingekomen stukken**
6. **Hamerstukken**
   a. **Raadsvoorstel Vergaderschema raad en commissies 2025**
   b. **NAAR DEBAT Raadsvoorstel Zienswijze verordening leningen bussen en stallingen MRDH**
   c. **Raadsvoorstel Procesvoorstel participatie aanpassen Bomenbeleid**
   d. **Raadsvoorstel Procesvoorstel participatie 'Manifest Fysieke Toegankelijkheid'**
   e. **Raadsvoorstel Preventie- en handhavingsplan alcohol 2024-2027**
   f. **Raadsvoorstel Project Hervorming Specialistische Jeugdhulp Zoetermeer**
   g. **Raadsvoorstel Maatregelen Crisisorganisatie Sociaal Domein**
   h. **Raadsvoorstel Benoeming lid presidium**
   i. **Besluitenlijst en notulen van 16 september 2024**
7. **Debat (inclusief stemmingen):**
   a. **Raadsvoorstel Markt 10: Planuitwerkingskader, businesscase en grondexploitatie**
   b. **Raadsvoorstel Zienswijze verordening leningen bussen en stallingen MRDH**
8. **Sluiting**

VERSLAG

---

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dames en heren, ik open de vergadering van de gemeenteraad Zoetermeer van maandag 7 oktober 2024. Ik heet alle aanwezigen op de publieke tribune en iedereen die deze vergadering via de livestream volgt van harte welkom. Fijn dat u er weer allemaal bent. En natuurlijk niet in de laatste plaats ook aan u allen, raadsleden van deze gemeenteraad, want aan u is het vanavond om tijdens de raadsvergadering niet alleen belangwekkende besluiten te nemen, maar besluiten die ook belangrijk zijn voor onze stad en onze inwoners. Ik kijk ernaar uit en ik reken er dan ook op dat u er hier vanavond ook een heel mooie vergadering van weet te maken. En ik ga het nog een keer herhalen, want ik vind

het altijd zelf leuk om het nog een keer te herhalen: denkt u aan uw korte interrupties!
We gaan over naar de berichten van verhindering. We hebben één bericht van verhindering en dat is de heer Van Gils van de VVD. Die is niet aanwezig vanavond.
De vaststelling van de agenda, aan de orde is de agenda zoals die op 12 september 2024 in iBabs is gepubliceerd. Afgelopen donderdag zijn daar nog de laatste wijzigingen aan toegevoegd en ik kijk even rond of iemand stemming wenst over het vaststellen van de agenda. Dat is niet het geval, dan is deze vastgesteld.
Dan gaan we over naar de spreektijden. Het voorstel is om de spreektijden vast te stellen op vijf minuten per fractie en twintig minuten voor het college. Is er iemand die daar stemming over wenst? Dat is niet het geval, dan mag ik ook constateren dat dat bij dezen is vastgesteld.

a. Afscheid voorzitter Rekenkamer Zoetermeer M. Bos

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar agendapunt 1.a. en dat is het afscheid van de voorzitter van de Rekenkamer Zoetermeer, de heer Bos. Ik ga enkele woorden tot hem spreken en daarvoor moet ik even die kant op lopen.
Dames en heren, beste mijnheer Bos, beste Marko, normaal tutoyeren we niet, maar dat doe ik bij dezen toch wel even.
'Het leven is als fietsen; om je evenwicht te houden, moet je in beweging blijven.' Dit citaat van Albert Einstein zou uw levensmotto kunnen zijn. Want mijnheer Bos, u houdt niet alleen van fietsen, maar zeker van in beweging blijven. U gaat nooit ergens weg zonder ergens anders alvast te zijn begonnen. In 2020 ging u met pensioen bij de SER, maar ik denk niet dat u ooit een geranium van dichtbij heeft gezien. Want toen was u al vier jaar voorzitter van onze Rekenkamer. En nu we vandaag – na acht jaar voorzitterschap – afscheid van u nemen, bent u alweer ergens anders aan de slag: u bent al ruim drie jaar lid van het college van de Noordelijke Rekenkamer.
Ja, dames en heren, Marko Bos is een dynamische en evenwichtige fietser. En dat is precies wat hem een uitstekende voorzitter van onze Rekenkamer maakte. Want, dat weet u, maar ik zeg het toch, fietsers hebben een paar interessante eigenschappen: ze zijn dol op cijfertjes, ze houden graag bij hoe ver ze rijden en hoe snel. Ze stellen duidelijke doelen en ze weten waar ze naartoe willen. En ze zijn vaak heel sociaal; aanspreekbaar, vriendelijk en hulpvaardig. Mijnheer Bos, u bent dat allemaal. En meer.
De afgelopen acht jaar controleerde u met de andere Rekenkamerleden of wij als gemeentebestuur van Zoetermeer ons geld zinnig, zuinig en zorgvuldig uitgaven. Daarbij ging het nooit alleen om de cijfers. Het ging nooit alleen om wat er mis was gegaan. Integendeel.
Zo liet het onderzoek van de Rekenkamer naar onderwijshuisvesting zien dat we het eigenlijk best goed doen. Want, zoals u het zelf zegt 'de Rekenkamer hoeft geen afrekenkamer te zijn', een fijne, positieve insteek, waar we de afgelopen acht jaar veel aan hebben gehad. Want de onderzoeken die de Rekenkamer onder uw voorzitterschap uitvoerde, waren vooral bedoeld om ons, de gemeenteraad en het college, te ondersteunen.
Het ging om het evenwicht tussen doelen en resultaten. Om ons te helpen onze doelen te halen. Om ons te helpen om wat we wilden doen nog beter te doen.
Een goed voorbeeld daarvan was het onderzoek naar ondermijning. De Rekenkamer inventariseerde de ondermijnende praktijken in Zoetermeer en de knelpunten in de aanpak daarvan. Op basis van dat onderzoek hebben we onze aanpak kunnen verbeteren en versterken.
Een ander voorbeeld was het onderzoek over de gemeentebegroting. Dat onderzoek was geen eindpunt maar juist een begin. Het begin van een tijdelijke werkgroep van raadsleden die de aanbevelingen van de Rekenkamer heeft uitgewerkt en voorstellen heeft gedaan om onze begroting te moderniseren.
Door deze onderzoeken, door altijd te zorgen dat er niet alleen conclusies waren, maar ook aanbevelingen, door mee te denken over een effectieve behandeling van de rapporten door de raad heeft u ervoor gezorgd dat de Rekenkamer relevanter is geworden. Geen tegenwerker maar een meewerker, geen plakker maar een gangmaker. Een onafhankelijk, maar toch niet meer weg te denken onderdeel van ons gemeentebestuur.
En alsof dat allemaal nog niet genoeg tijd kostte, was u ook heel actief in het regionale peloton. U ging niet alleen altijd naar alle vergaderingen van de Vereniging van Rekenkamers – en dat doet blijkbaar niet iedereen, heb ik begrepen – maar u was ook de trekker van een aantal onderzoeken in samenwerking met andere Rekenkamers in de regio.
Bijvoorbeeld met de H10 voor een onderzoek naar de jeugdzorg dat in 2021 werd afgerond. U deed de voorzet voor dit onderzoek, samen met de voorzitters van de Rekenkamer van Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest, Leidschendam-Voorburg. Ook zorgde u dat Zoetermeer meedeed aan het onderzoek naar het economisch vestigingsklimaat in de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag.
Inderdaad, u bent niet bang om in de voorhoede te fietsen. Maar terwijl u naar cijfers en doelen kijkt,

ziet u ook altijd de mensen. U bent een fietser van de zeer sociale soort. Ik heb dat zelf vaak ervaren, en ik weet dat ook uw collega's van de Rekenkamer u een echte heer vinden: punctueel, vriendelijk en beschaafd. Een goede voorzitter, een warme collega. Iemand die belangstelling toont, de tijd neemt om te luisteren, de moeite neemt om vragen te beantwoorden.
Beste mijnheer Bos, beste Marko, ik weet zeker dat ik namens de hele raad, de Rekenkamer en het college spreek als ik zeg dat we u gaan missen. Want in fietsstad Zoetermeer was u acht jaar lang de juiste man, de juiste fietser, op de juiste plaats. Door uw beweging, door uw werk bleven we allemaal in evenwicht.
Ik ben ervan overtuigd dat u door blijft trappen, dat u de fietser blijft die u nu bent. Het is nu al duidelijk dat u vanuit Zoetermeer een goede invloed heeft op de noordelijke provincies. Een recent rapport van de Noordelijke Rekenkamer heet 'Ga toch fietsen'. Nog lang geen geraniums dus en zeker geen tijd om er achter te zitten. Dat zou ook jammer zijn: het Nederlandse bestuur, in alle lagen, heeft mensen als u broodnodig. Om op een evenwichtige manier in beweging te blijven.
Ik hoop dat u nog heel wat kilometers in de benen heeft. Dank voor al uw inspanningen.
(Onder applaus overhandigt de burgemeester de heer Bos een boeket.)

De **voorzitter**: En dan geef ik het woord aan de heer Bos zelf.

De heer **Bos**: Dank u wel, dank voor alle buitengewoon vriendelijke woorden aan mijn adres, dat waardeer ik zeer. Ik wil even beklemtonen dat ik, al fietsend, hier de afgelopen jaren heel veel geleerd heb in het Rekenkamerwerk. Ik heb veel geleerd over hoe de gemeente werkt, hoe de gemeenteraad functioneert en ik ben ook heel dankbaar dat ik dat allemaal heb mogen leren. En ik hoop dat we ook het lerend vermogen van de gemeente onderwijl door ons werk ook hebben kunnen versterken. Dus ik wil u danken voor alle prettige, plezierige contacten die ik met u de afgelopen jaren heb mogen hebben. Ik woon al lang in Zoetermeer en voorlopig ben ik ook van plan dat nog te blijven doen en hier ook rond te fietsen. Dus wie weet zien we elkaar nog eens. Hartelijk dank.
(Applaus)

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Bos. Om iedereen ook de gelegenheid te geven de heer Bos een hand te geven, ga ik de vergadering schorsen. Ik stel voor dat we dat zo'n vijf à zeven minuten doen. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en we gaan verder met de agenda.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: Daar zijn we aangekomen bij agendapunt 2, het spreekrecht. Daar heeft zich één inspreker gemeld, dat is de heer De Koning, over bomenoverlast. Ik wil de heer De Koning vragen om naar voren te komen. Het woord is aan de heer De Koning. Hij heeft vijf minuten. Gaat uw gang.

De heer **De Koning**: Dank u wel. Goedenavond allemaal. Sinds een aantal jaren zijn wij woonachtig in Zoetermeer en we hebben al enkele jaren geprobeerd het bomenproject aan te kaarten bij de gemeente. Daar krijgen we steeds 'nee' als antwoord want we hebben een anti-kapbeleid.
Wat schetste onze verbazing toen we een aantal weken geleden te horen kregen dat er een enquête is gehouden in een andere wijk waar het project wel is aangepakt en in overleg met bewoners wordt gekeken naar wat een oplossing is. Wij in de wijk Seghwaert-de Leyens, bij Leidsewallen, voelen ons daar nogal gefrustreerd over en toch ook wel boos. We hebben het gevoel dat er niet naar ons geluisterd wordt. Dat we niet gehoord worden.
De bomen, de platanen in de wijk zijn niet geschikt voor in een stadsgebied. We hebben heel vaak geprobeerd aan te geven 'denk met ons mee, het beschadigt ons huis, beschadigt de riolering, beschadigt het straatwerk'. Wij willen heel graag meedenken om andere, kleinere bomen daarvoor in de plaats te krijgen.
Dat is de vraag aan de gemeente, om daarin nu ook met ons mee te denken. Want afgaande op het dossier dat in Rokkeveen tevoorschijn komt, hebben wij wel zoiets van 'wij willen ook gehoord worden!' Pas geleden hebben we wat bezoek gehad van mevrouw Bink. Die heeft ook wat foto's gemaakt, die zou ik graag later nog met de raad willen delen. En ik heb hier nog wat papieren van buurtbewoners die daar ook meegedeeld willen worden.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer De Koning. Ik denk dat het goed is dat u de stukken die u heeft even aan de bode geeft, dan zorgen wij ervoor dat die via de griffie aan alle raadsleden worden toegestuurd. Dan dank ik u voor uw inspraak. Dank voor uw komst en dank voor uw inspraak.

3. Mondelinge vragen

De **voorzitter**: Dan gaan we door naar agendapunt 3, de mondelinge vragen. Er zijn geen mondelinge vragen aangemeld.

4. Mededelingen

De **voorzitter**: We gaan over naar agendapunt 4, de mededelingen. Zijn er mededelingen uit de gemeenteraad? Dat is niet het geval. Mededelingen van het college zijn er voor zover ik weet niet, dus dat betekent dat we naar agendapunt 5 gaan.

5. Afdoening ingekomen stukken

De **voorzitter**: De afdoening van de ingekomen stukken, is er iemand die daar het woord over wenst te voeren? Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming over wil? Ik constateer dat er 38 raadsleden zijn en dan is de daarmee de afdoening ingekomen stukken vastgesteld.

6. Hamerstukken

- **a. Raadsvoorstel Vergaderschema raad en commissies 2025**
- **c. Raadsvoorstel Procesvoorstel participatie aanpassen Bomenbeleid**
- **d. Raadsvoorstel Procesvoorstel participatie 'Manifest Fysieke Toegankelijkheid'**
- **e. Raadsvoorstel Preventie- en handhavingsplan alcohol 2024-2027**
- **f. Raadsvoorstel Project Hervorming Specialistische Jeugdhulp Zoetermeer**
- **g. Raadsvoorstel Maatregelen Crisisorganisatie Sociaal Domein**
- **h. Raadsvoorstel Benoeming lid presidium**
- **i. Besluitenlijst en notulen van 16 september 2024**

De **voorzitter**: We gaan over naar agendapunt 6, de hamerstukken. Aan de orde zijn de raadsvoorstellen die als hamerstuk kunnen worden afgedaan. De titels kunt u allemaal zien op de agenda van vandaag.
Over de benoeming, het betrof één benoeming bij 6.h., is geen verzoek tot stemming ontvangen dus ik ga ervan uit dat de benoeming van betrokkene voor u bij acclamatie akkoord is. Dat is het geval. (Applaus)
Dank u wel, aldus besloten.
Dan de overige hamerstukken. Dan vraag ik of iemand behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring bij een van de raadsvoorstellen. Ik weet dat de heer Meijroos dat heeft, die had dat al aangekondigd en daarna ga ik naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Persoonlijk ben ik geen fan van de opening van het politieke seizoen. We zijn dan net zes weken vrij geweest en kunnen, mijns inziens, beter weer aan de slag gaan na de vakantie. Nu staat de afsluiting van het politieke seizoen ook weer op de agenda. Ondanks dat het afgelopen jaar geen succes was. Graag dagen we het presidium uit, en de griffie om op andere momenten en op andere wijze te teambuilden als raad. Wij zijn daar groot voorstander van. Maar voor de duidelijkheid eventjes, we zullen niet tegen dit raadsvoorstel stemmen, maar we dagen dus het presidium en de griffie uit. En mochten ze wat input nodig hebben, dan kunnen ze zich ook bij mij persoonlijk nog melden.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Meijroos. Die oproep is denk ik ongetwijfeld gehoord door die geledingen. De heer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter, ik heb er twee, waarvan een gecombineerd is met f. en g. Maar ik begin met d. Raadsvoorstel Procesvoorstel participatie 'Manifest Fysieke Toegankelijkheid'.
Voorzitter, uw FVD ligt niet dwars bij participatie maar ervaart wel een leerplicht. De participatieve democratie verdient een robuuste opzet met sterke waarborgen. Kwetsbaarheden voor willekeur en manipulatie moeten eruit. Ook in voorliggend procesvoorstel zijn in de commissies kwetsbaarheden

geconstateerd in participatieniveau, opkomstbeheersing en uitslagverwerking. We verwachten dat het college en de raad stevige lessen trekken voor de herziene participatieverordening. Met die verwachting stemmen wij voor.
Dan voor f. en g. FVD spreekt vertrouwen uit in de wethouder bij de loodzware opgave om jeugdhulp te beheersen met de verwachtingen dat dat vertrouwen niet wordt beschaamd. In de commissie was zodanig consensus over de ingeslagen weg dat de raadsvoorstellen als hamerstukken voorliggen. Niettemin is het buitencategorie zware onderwerp debatwaardig. Als we ons huis op orde hebben gebracht, kan meer aandacht uitgaan naar onderliggende jeugdgezondheidszorg. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank voor uw stemverklaring. Dan kijk ik of er nog andere stemverklaringen zijn, dat is niet het geval. Is er iemand die stemming wenst over een van deze raadsvoorstellen? Nogmaals, we zijn met 38 raadsleden. Dat is niet het geval, dan zijn de hamerstukken vastgesteld.

7. Debat (inclusief stemmingen):
a. Raadsvoorstel Markt 10: Planuitwerkingskader, businesscase en grondexploitatie

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar agendapunt 7 het debat, inclusief stemmingen. We beginnen met het Raadsvoorstel Markt 10. Hierbij gaat het om de ontwikkeling van de bebouwing hier naast het stadhuis en de inrichting van de directe omgeving. Er is in de commissievergadering ook al uitgebreid bij stilgestaan. Uiteraard gaan we vandaag het raadsdebat voeren dus ik ga eerst inventariseren wie daarover willen spreken. Dat weet ik van mijnheer Aptroot, dan de heer Van Proosdij, mijnheer Haak, mijnheer Van Rumpt, mijnheer Van der Vlies. Sorry, Van der Snoek! Excuses, mijnheer Van der Snoek, ik ga u door elkaar halen. Mevrouw Bink, mevrouw Bakkers, mijnheer Van der Perk, mevrouw Bout, mijnheer Velner, mijnheer Boerboom en volgens mij waren ze dat ze. Ik geef mijnheer Aptroot als eerste het woord. Gaat uw gang.

De heer **Aptroot** (VVD): Dank u wel voorzitter. Wat een mooi plan op een toplocatie, bij het nieuwe Centraal Park aan de markt bij het Stadshart met belangrijke voorzieningen in de buurt. Voorzitter, zoals ik bij de commissiebehandeling al vertelde, de enige manier om de woningnood op te lossen is het aanbod vergroten. Alle andere kunstmatige ingrepen hebben een averechts effect. Oftewel voorzitter, voor de woningnood moeten we bouwen, bouwen, bouwen.
We mogen dan nu praten over een mooi plan met een toevoeging van 220, of verder in mijn tekst, misschien nog wel iets meer broodnodige woningen. Vol enthousiasme zijn we bij de VVD over dit plan. We hebben echter wel een paar ideeën om dit plan nog net even iets mooier te maken en die licht ik graag toe.
Deze locatie is voor ons namelijk niet het eindpunt van het Stadshart. Voor de VVD is deze locatie het beginpunt of het eindpunt van de Markt en het Centraal Park. Daarom zou de buitenlocatie daarop moeten aansluiten en om dit te bewerkstelligen hebben wij het amendement gemaakt Geef Markt 10 de allure die past bij het Centraal Park. Dat dien ik in samen met ChristenUnie-SGP, Zoetermeer Vooruit, PDvZ, GroenLinks en PvdA.
Dan de openbare bewaakte fietsenstallingen. Of fietsenstalling, want is er eentje natuurlijk. Voorzitter, uit onderzoek blijkt dat de bewaakte fietsenstallingen die we verder hebben in het Stadshart nooit aan hun maximale capaciteit zitten. Sterker nog voorzitter, uit onderzoek blijkt dat er op een dag nooit meer bezoekers zijn dan dat er plekken zijn. Oftewel, als iedereen tegelijk komt, hebben we nog plekken over. Is deze locatie en wat we nu gaan doen dan niet zonde van het geld en de plek?
Uit onderzoek blijkt ook, voorzitter, dat we op deze locatie veertien woningen kunnen bouwen. Veertien broodnodige woningen voor jongeren. Met dit in gedachten hebben wij samen met ChristenUnie-SGP een amendement gemaakt – een beetje eerbetoon aan de heer Bos, maar die is al weg – Fiets de jongerenwoningen de Markt in. Dat dienen we in samen met PDvZ, PvdA, PVV, D66, LHN en GroenLinks en speciaal nog even dank aan de griffie, want dit was best een moeilijk amendement en we hebben van alle medewerkers heel veel hulp gehad om dat goed te draaien.
Maar voorzitter, we laten de fietsers niet in de kou staan. Mijn collega, mijnheer Van Rumpt, komt daar straks mee. Om wel plek te maken komt er straks via hem nog een motie om fietsers wel die plek op of rond de Markt te geven.
Voorzitter, nog een vraag aan het college. Wij begrijpen dat er bij die paar grote evenementen die we op de Markt hebben straks, het toch handig is om een fietsenstalling te hebben. Ik hoop dat die er straks niet is, want dan heeft u mijn amendement aangenomen. Maar voor het geval dat die daar niet is, kunnen we niet voor die paar evenementen de ambtenarenfietsenstalling die in het weekend leegstaat, openstellen voor bezoekers van de evenementen op de Markt? Dan is het in ieder geval tijdelijk open.
Dus voorzitter, een resumé van ons. Een geweldig plan met minimaal 220 woningen, een schitterend

begin- en eindpunt van het Centraal Park, een toplocatie om te wonen en een toplocatie voor veertien extra jongerenwoningen.
Voorzitter, dank u wel.

Amendement nr. 2410-A ingediend door VVD, ChristenUnie-SGP, Zoetermeer Vooruit, PDvZ, GroenLinks en PvdA
Geef Markt 10 de allure die past bij het Centraal Park

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 oktober 2024;

besluit:
- het raadsvoorstel 2024-067776 Raadsvoorstel Markt 10: planuitwerkingskader, businesscase en grondexploitatie als volgt te wijzigen:
  besluit
  '1.9. Het materiaalgebruik van de openbare ruimte sluit aan op het nieuwe materiaalgebruik van het Stadshart'
  wordt:
  '1.9. Het materiaalgebruik van de openbare ruimte sluit aan op het nieuwe materiaalgebruik van de nieuw te ontwikkelen Markt en het Centraal Park.'"

Amendement nr. 2410-B ingediend door VVD, ChristenUnie-SGP, PDvZ, GroenLinks en PvdA, D66, PVV, LHN
Fiets de jongerenwoningen in Markt 10

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 oktober 2024;

besluit:
- het raadsvoorstel 2024-067776 Raadsvoorstel Markt 10: planuitwerkingskader, businesscase en grondexploitatie als volgt te wijzigen:
  '1.d. De plannen bevatten nieuwe woningen (ca. 220), nieuwe voorzieningen (1.500 m²) en een nieuwe fietsenstalling (1.600 m²).
  1.i. In het gebouw op de locatie Frankrijklaan/Reimsstraat komt een nieuwe fietsenstalling. Op de onderste verdieping komt een fietsvoorziening voor personeel van de gemeente Zoetermeer. Op de tweede verdieping een openbare, bewaakte fietsenstalling.'
  als volgt te wijzigen:
  '1.d. De plannen bevatten nieuwe woningen (ca. 220), jongerenwoningen (ca. 14), nieuwe voorzieningen (1500 m²) en een nieuwe fietsenstalling ca. (800 m²).
  1.i. In het gebouw op de locatie Frankrijklaan/Reimsstraat komt een nieuwe fietsenstalling. Op de onderste verdieping komt een fietsvoorziening voor personeel van de gemeente Zoetermeer.'
  en aan te vullen met:
  '1.j. Aangepaste punten door te laten werken in het Planuitwerkingskader in bijlage 1.'
  en besluit:
  '9.a. Voor de nieuwe openbare fietsenstalling in de nieuwbouw op de ontwikkellocatie Frankrijklaan/ Reimsstraat een investeringsbudget voor 2028/29 van € 2,7 miljoen beschikbaar te stellen;
  9.b. De uit de investering van de openbare fietsenstalling voortvloeiende kapitaallasten op basis van een levensduur van 50 jaar en een rente van % (annuïtair) € 86.417,00 vanaf 2030 te dekken vanuit het begrotingssaldo;
  9.c. De uit de investering van de openbare fietsenstalling voortvloeiende onderhoudslasten van € 21.200,00 vanaf 2030 te dekken vanuit het begrotingssaldo;
  9.d. De kosten voor bewaking van de nieuwe openbare fietsenstalling van € 105.000,00 vanaf 2030 te dekken vanuit het begrotingssaldo.'
  te laten vervallen."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Aptroot voor uw eerste termijn en dan ga ik over naar de eerste termijn van de heer Van Proosdij en dat is zijn maidenspeech. Er zijn heel veel dingen anders dan thuis kan ik u vertellen, maar gaat u verder.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Ben ik in beeld? Ja, nu wel toch? Dank u wel voorzitter.
Soms vallen dingen op hun plek zonder dat je het meteen door hebt. In 2018 besloot ik de stap naar de politiek te maken. Dat was geen impulsieve keuze. Er gingen veel gesprekken en twijfels aan vooraf.

Net toen ik dacht 'nu is het moment om in te stappen', gebeurde er iets opmerkelijks: de oude raadzaal op Markt 10 waar jarenlang het lot van Zoetermeer werd besproken werd gesloopt. Alsof de stad zelf zei 'nou, als jij begint, houden wij ermee op'.
Die raadzaal voelde als een plek waar de tijd leek stil te staan. Na lange vergaderingen stapte je naar buiten en ineens was het nacht. En toen verdween die plek zomaar, van de ene op de andere dag. Wat achterbleef was een leegte, een gat.
Maar voorzitter, die leegte bleef niet lang onaangeroerd. Mensen vulden het tijdelijk in en met wat hulp van de gemeente ontstond er iets kleins, iets eenvoudigs, een crossbaantje, een klimwand, wat groen. Geen grootse plannen, geen dure architectuur, maar iets waar kinderen konden spelen en mensen konden samenkwamen. Het was misschien wel de meest pure vorm van stadsontwikkeling, door de mensen en voor de mensen.
Maar, zoals dat vaker gaat met tijdelijke oplossingen was het niet voor altijd. Nu ligt er een plan voor Markt 10, het plan uitwerkingskader. Een plan dat de uitgangspunten voor de toekomstige ontwikkeling van dit gebied schetst. Het CDA Zoetermeer vindt het een veelbelovend plan met bijvoorbeeld meer fietsparkeerplaatsen, zonnepanelen en een betere verbinding tussen Stadshart en Dorpsstraat. En laten we het minibos niet vergeten. Een prachtig idee. Het klinkt bijna poëtisch.
Maar laten we wel wezen. Een plan op papier is slechts een begin. De echte uitdaging ligt in de uitvoering. En juist daar speelt openbare ruimte een cruciale rol. Voorzitter, de openbare ruimte is namelijk wat de stad echt tot leven brengt. Het zijn niet de stenen die het verschil maken, maar wat er tussen die stenen gebeurt. Markt 10 moet een plek worden waar de mensen elkaar ontmoeten, waar kinderen veilig kunnen spelen en waar je zonder zorgen je fiets kunt neerzetten in een bewaakte fietsenstalling. Een plek die uitnodigt, waar iedereen zich welkom voelt.
Die aandacht voor de openbare ruimte vormt natuurlijk een essentieel onderdeel van het plan maar we moeten het belangrijkste deel niet vergeten. De 220 woningen, voornamelijk in het middeldure en dure segment. Daar zijn wij als CDA Zoetermeer blij mee. Ze zijn niet alleen nodig om het plan financieel haalbaar te maken maar ze bieden ook kansen voor mensen die een volgende stap in hun wooncarrière willen zetten.
Helaas zijn de woningen duur en kan niet iedereen ze betalen. Het CDA Zoetermeer vindt dat we niet mogen vergeten dat er ook andere groepen zijn die een plek nodig hebben, bijvoorbeeld starters, senioren en mensen die wat extra hulp nodig hebben. Het college verzekert ons dat elders in de stad aan hen wordt gedacht, hopelijk kunnen we daarvan op aan, maar het is echt aan ons om ervoor te zorgen dat iedereen daadwerkelijk een thuis krijgt.
Behalve over de woningen en openbare ruimte moeten we ook nadenken over hoe we de stad toekomstbestendig maken, voor de toekomst van onze kinderen zouden wij vroeger zeggen. Duurzaamheid speelt gelukkig in het PUK een belangrijke rol. Denk aan de natuur, inclusief bouwen, groene daken die regenwater opvangen en bijdragen aan biodiversiteit en geveltuinen die insecten aantrekken en hittestress verminderen. Dat zijn initiatieven waar we volledig achter staan voorzitter. Maar duurzaamheid moet meer zijn dan een modewoord. Het moet voelbaar zijn in je portemonnee wanneer je energierekening daalt. Het moet zichtbaar zijn in het groen om ons heen en voelbaar in de frisse lucht die we inademen. Duurzaamheid is pas echt waardevol als het de kwaliteit van ons dagelijks leven verbetert.
Voorzitter, hoewel dit plan veel potentie heeft, mogen we de risico's niet onderschatten. Het project van deze omvang vereist zorgvuldige financiële controle. Halverwege ontdekken dat het geld op is, kunnen we ons niet permitteren. Als CDA Zoetermeer zien wij dit voorstel als solide plan met potentie, maar uiteindelijk, voorzitter, zijn het niet de stenen of de cijfers die bepalen of een project slaagt. Maar het zijn de mensen die er straks wonen, werken en leven. Hun welzijn, hun geluk, dat is waar het om draait.
Voorzitter, mijn politieke reis begon symbolisch met de sloop van de oude raadzaal. En nu, met mijn maidenspeech voelt het alsof we samen met Markt 10 aan een nieuw hoofdstuk beginnen. Dit project is geen eindpunt, maar het begin van iets moois. We bouwen niet alleen met stenen maar aan de stad waar iedere inwoner van Zoetermeer zich niet alleen thuis voelt maar ook gezien en gewaardeerd voelt, ongeacht wie je bent en waar je vandaan komt. Ja voorzitter, er zullen onderweg uitdagingen zijn, maar ik geloof dat we die kunnen overwinnen door samenwerking en door een helder doel voor ogen te houden. Dank u wel.
(Applaus)

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Proosdij voor uw maidenspeech en daarmee voor uw eerste termijn. Ik ga over naar mijnheer Haak. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Voorzitter, dank u wel. De PDvZ is verheugd dat er nu eindelijk weer gang komt in de ontwikkeling van Markt 10. Aantrekkelijke woningen in het centrum van Zoetermeer is de wens

van veel nieuwe bewoners. Dat daarbij gekozen kan worden voor een bijzondere architectuur voor de gebouwen zullen wij als PDvZ zeker toejuichen. Een nieuwe aanbesteding geeft ook weer kansen dat dit project nu eindelijk van de grond komt. De plannen zijn in ieder geval voor de PDvZ hoopgevend dat de aanbesteding dit keer wel lukt.
Samen met de ontwikkeling van het Centraal Park mogen we uitkijken naar een prachtig stukje Zoetermeer. De ondergrondse parkeergarage is uit de plannen geschrapt en het budget dat daarvoor was gereserveerd kan nu worden ingezet voor aanleg van een parkeervoorziening elders in de binnenstad. Gevolg van deze plannen is wel dat de huidige fietsenstalling op de Frankrijklaan moet wijken. Daarvoor komt er een nieuwe fietsenstalling. Samen met de Zoetermeerse VVD en anderen dienen wij een amendement in om de fietsenstalling in het nieuwe gebouw op de locatie Frankrijklaan-Reimsstraat te plaatsen, maar met voldoende ruimte op de onderste verdieping voor het personeel van de gemeente, en deze aangepaste punten mee te nemen in dat plan uitwerkingskader.
Voorzitter. De PDvZ is ook blij dat de vernieuwde participatie goed is verlopen. Er is rekening gehouden met de wensen van de omwonenden. Toch hebben we nog wat zorgen. Niet zozeer over de ontwikkeling van Markt 10, maar over de ontwikkeling van het Centraal Park. Willen we nog evenementen houden op het Marktplein, dan zullen we echt met elkaar – omwonenden, evenementenorganisaties en de gemeente – rond de tafel moeten zitten en realistische plannen moeten maken. Tot zover.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak, er is een interruptie van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ja, ik wil nog heel even terugkomen op het participatietraject. Ik heb alvast een stukje voor mijn tweede termijn geschreven en dan wil ik het ook over de participatie hebben. Ik vind juist dat het helemaal niet zo soepel verlopen is. De afgelopen zes jaar, sinds het afbreken van de oude raadzaal, waar mijnheer Van Proosdij net aan refereerde, heb ik vele mailtjes gehad. De laatste participatiebijeenkomst is augustus 2023 geweest. De bewoners hebben de plannen voor variant 2 gewoon uit de stukken moeten halen. Die zijn daar niet over geïnformeerd. Hoe ziet u dan dat het een succes is geweest?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Ik heb wel gelezen in de stukken dat het wel goed... Er zijn heel veel dingen die de bewoners hebben genoemd, meegenomen in de nieuwe plannen. Dus ik begrijp niet helemaal waar u dan vandaan haalt dat dat niet gelukt is.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout nog?

Mevrouw **Bout** (PvdA): Nou ja, die mailtjes komen gewoon vanzelf binnen in mijn mailbox, mijnheer Haak. Afspraken die niet nagekomen worden, beloofde deadlines die niet gehaald worden. Mensen die vergeten zijn om te worden uitgenodigd, stukken die je dus uit de krant moet lezen of uit de stukken uit iBabs moet halen en waar je als bewoner geen bericht van krijgt. Dus ja, zo kom ik daarbij. Heeft u dat dan niet zo ervaren?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak, gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Nee, zeker niet. En normaal gesproken, als er een participatieproces is dat niet naar tevredenheid van bewoners is, zit de hele tribune vol en komen er mensen inspreken. Ik heb vanavond niemand gezien die dat heeft gedaan. Dus ik ga er nog steeds vanuit dat er gewoon goed overleg is geweest.
Natuurlijk, niet iedereen kan tevreden gesteld worden, maar dat weet u zelf ook.

De **voorzitter**: Dank u wel, ik kijk nog... Mijnheer Aptroot, gaat uw gang. Ook nog een interruptie.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dank u wel. U zei net iets over de participatie aan het einde, over evenementen op de markt. Nu ben ik hier bij een bewonersavond geweest met alle inwoners langs de Markt en die zeiden 'houd alsjeblieft die evenementen hier'. Volgens mij hebben wij een duidelijk signaal gehad van alle winkeliers 'houd alsjeblieft die evenementen hier'. Wat bedoelt u ermee dat er betere participatie moet komen? Want volgens mij is die er geweest en was de uitkomst duidelijk: houd die evenementen alsjeblieft in het centrum.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Dan heeft u mij niet goed verstaan. Participatie was met bewoners, dat is goed gegaan. Waar ik op doel is dat bij de inrichting van de nieuwe Markt rekening moet worden gehouden met hoe we dat gaan inrichten, zeker voor evenementen. Want als we bijvoorbeeld de bomen heel dicht bij elkaar zetten op de Markt, dan worden ook de zichtlijnen voor evenementen natuurlijk steeds minder. Dus daar doel ik op: ga alsjeblieft met elkaar praten om dat goed voor elkaar te krijgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Verder geen interrupties. Dan dank ik mijnheer Haak voor zijn eerste termijn en ga ik over naar mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Vanavond zullen we met elkaar het plan uitwerkingskader, de businesscase en de grondexploitatie van zowel Markt 10 als de Frankrijklaan vaststellen.
Zoals we in de commissie ook al hebben aangegeven kunnen we ons goed vinden in het PUK. In vergelijking met de eerdere plannen gaan we de bouwhoogte verlagen, het bouwoppervlak vergroten en komt er geen openbare parkeergarage. De ChristenUnie-SGP kan zich daar goed in vinden. We hopen dat dit ertoe zal leiden dat er nu wel een succesvolle aanbesteding wordt uitgevoerd en dat de 220 woningen snel gerealiseerd zullen worden.
Voorzitter, we hebben wel moeite met het vergroten van de structurele lasten met ruim € 300.000,00. Met bezuinigingen in aantocht willen we dat het liefst voorkomen. Daarom hebben we samen met de VVD een amendement opgesteld om de openbare fietsenstalling niet te realiseren. We hebben daar vier argumenten voor:
1. We besparen zo heel veel geld, namelijk € 2 miljoen incidenteel en € 200.000,00 structureel.
2. We kunnen op deze plek veertien jongerenwoningen realiseren.
3. De huidige drie openbare bewaakte fietsenstallingen staan te leeg.
4. Een openbare fietsenstalling aan de Frankrijklaan zou een beetje verstopt zitten, met het risico dat deze bijna niet gebruikt zal worden. Net zoals bij de Hoogvliet momenteel het geval is.

We zijn wel van mening dat het wenselijk blijft om aan deze zijde van het Stadshart je fiets te kunnen parkeren. Daarom dienen we een motie in om bij Centraal Park fietsparkeermogelijkheden te realiseren. Deze motie dienen we in mede namens de VVD, PvdA, LHN, D66, PVV, PDvZ en GroenLinks.
Daarnaast willen we de wethouder verzoeken te kijken naar fietsparkeermogelijkheden rond evenementen. Mogelijk dat er iets tijdelijks mogelijk is op de fietsparkeerplekken voor ambtenaren die in het weekend toch niet gebruikt worden.
Voorzitter, we hopen dat we snel hijskranen kunnen zien rond Markt 10 en de Frankrijklaan en dat het Stadshart ook aan deze zijde weer een uitnodigende uitstraling zal krijgen. Dank u wel.

Motie nr. 2410-01 ingediend door ChristenUnie-SGP, VVD, PvdA, GroenLinks, D66, PVV, PDvZ, LHN
Stal de fiets(enstalling) bij Centraal Park

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 07 oktober 2024;

constaterende dat:
- na het aannemen van het amendement "Fiets de jongerenwoningen in Markt 10" er geen openbare bewaakte fietsenstalling komt aan de Frankrijklaan;

overwegende dat:
- het nog steeds wenselijk is om bij toegangen vanuit alle windrichtingen tot het stadshart je fiets goed te kunnen parkeren;

draagt het college op:
- bij Centraal Park parkeermogelijkheden voor fietsen te creëren, bijvoorbeeld door het plaatsen van zogenoemde fietsnietjes;
- de kosten hiervan te dekken uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar mijnheer Van der Snoek. Gaat uw gang.

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter.
Markt 10, een nieuwe start. Nieuwe ronde, nieuwe kansen. Groter bouwoppervlak, minder hoog. Circa 220 woningen. Woningen die gaan zorgen voor de doorstroming. Mijn fractie hoopt dat er nu een aanbesteding volgt waarbij er wel partijen zijn die met een haalbaar plan komen.
Fietsen. Wij zullen het amendement Fiets de jongeren in Markt 10 mede indienen, waardoor naast een besparing ook nog eens veertien jongerenwoning kunnen worden toegevoegd. Woningen die keihard nodig zijn.
Wel dient er een mogelijkheid te komen om fietsen te blijven parkeren. Helaas ziet mijn fractie dat mensen zich slecht laten leiden en fietsen stallen waar het hun het beste uitkomt. Het liefst nemen ze ze mee de winkel in, of de kroeg in. De motie Stal de fiets bij Centraal Park zullen wij dan ook mede indienen zodat er ook aan deze zijde een openbare fietsenstalling is. Helaas weten veel bewoners niet waar de bewaakte fietsenstallingen zijn.
Het volgende belangrijke punt is het evenemententerrein. Wij begrijpen dat tijdens de aanleg van Centraal Park en Markt 10 de binnenstad niet de aangewezen plek is voor evenementen, of grote evenementen. Graag zien we op korte termijn op welke plekken het college deze evenementen wel wil laten plaatsvinden. Maar nog belangrijker vinden wij dat als alles is opgeleverd, we weer een bruisende binnenstad krijgen. Evenementen, zoals bijvoorbeeld Zoetermeer Culinair, kunnen volgens onze fractie prima blijven plaatsvinden op de Markt, ook omdat dit bijdraagt aan de verbinding tussen het Stadshart en de Dorpsstraat. Bij het vorige raadsvoorstel hebben wij ook al aangegeven dat we ook weer graag de markt op de Markt willen. Hoe ziet de wethouder dit? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Snoek voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Een mooi plan heeft het college voor ons neergelegd, we zijn er blij mee. Tijdens de participatie kwam ook naar voren dat de inwoners de gebouwen te hoog vonden en die zijn dus ook verlaagd. De inwoners voelden zich gehoord. In tegenstelling tot de PvdA, hebben wij dus andere woorden gehoord.
De passing waar Zoetermeer Vooruit ook gelukkig mee is, is het ophakken in twee delen, de gebouwen en openbare ruimte blijven bestaan en het minibosje ook.
Dat brengt mij bij het amendement van de VVD. Dat hebben we mede-ingediend omdat wij dat ook een heel goed amendement vinden. Met de keuze van de woningen die worden gerealiseerd, in het middeldure en dure koopsegment, kan Zoetermeer Vooruit ook leven. Wij zijn van mening dat je voor iedereen moet bouwen en dat je niet overal jongerenwoningen in moet bouwen of realiseren. We hebben ook behoefte aan meer gezinswoningen. Wij fietsen dus niet mee met de VVD, wat betreft de jongerenwoningen, ook omdat we vanmiddag de ambtenaren hebben gesproken. Een ambtenaar zei 'als we dit gaan doen, wordt het nog veel moeilijker met de aanbesteding'. Jongeren nemen ook auto's mee, en dan krijg je een onrendabele top en dat wordt gewoon moeilijker om een businesscase rond te krijgen. Dus wat dat betreft doen wij niet mee.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink, een interruptie van mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter. Ja, dat mag u zeggen, mevrouw Bink, want u keek me ook zo aan, dat ik dacht 'u daagt mij uit nu'. Ik ben het met u eens dat we door de onrendabele top hierdoor net iets meer geld gaan uitgeven. Maar u kunt toch niet zeggen dat als wij € 2,2 miljoen minder uitgeven door dit plan, hier een onrendabele top zit? Dat we hierdoor een paar ton meer uitgeven aan parkeervoorzieningen, ben ik helemaal met u eens. Maar hoe legt u uit dat we € 2,2 miljoen minder uitgeven, € 200.000,00 structureel minder en dat u zegt dat we nu duurder uit zijn. Ik begrijp u niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ik heb niet gezegd dat we duurder uit zijn. Ik heb gezegd dat de businesscase moeilijker wordt en dat de aanbesteding ook moeilijker wordt. En we hebben al een misser gehad hiervoor met de aanbesteding, dus het lijkt me niet verstandig om daarop in te zetten. Ik vind ook, of mijn partij vindt ook, dat we dadelijk allerlei fietsen bij nietjes krijgen en omdat we dan weer niet genoeg ruimte hebben omdat die fietsen overal neergezet moeten worden, moeten we weer handhavers inhuren, net zoals één handhaver voor zestig milieueilanden. Dat gaat ook geld kosten.

De **voorzitter**: Ik zag nog een interruptie van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u wel. Ik ben twee weken geleden bij een vastgoedevenement geweest. Daar heb ik de hele middag allerlei commerciële partijen horen praten over bouwen. Die geven eigenlijk stuk voor stuk aan dat zij op dit moment een maatschappelijk draai aan het maken zijn. Dat ze genoegen nemen met wat minder financieel rendement, dat zij zien dat een gemengde bouw beter is voor de wijk en zij zeggen 'wat voor beter is voor de wijk is ook beter voor ons gebouw, dus wij staan hier achter'. Hoe kijkt u daar dan naar?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dat heeft u gehoord. Dat is heel mooi en wij zijn zeker ook voor bouwen voor alle doelgroepen. Maar waarom zou je in dit project, als de businesscase al zo moeilijk ligt en als de samenstelling als zo moeilijk ligt, het dan nog ingewikkelder maken? Als u dan zegt 'we doen helemaal niets voor de jongeren in de binnenstad', is dat niet waar. Want op de Engelandlaan 140 worden dadelijk 85 sociale huurwoningen en goedkope kleine woningen gebouwd en op de Engelandlaan 270 komen 150 kleine studio's. Dus om nu te zeggen 'we doen niets voor de jongeren' en daarom moeten we die veertien jongerenwoningen nu in dit gebouw bouwen – wat trouwens ook een aanname is, want dan ga je uit van 60 m² voor een jongere, maar dat kan ook kleiner worden of groter worden.

De **voorzitter**: Ik zag nog een interruptie van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ik hoop niet dat u nu impliceert dat ik heb gezegd dat wij niets voor jongeren doen, want dat heb ik niet gezegd. Ik heb alleen gezegd dat commerciële ontwikkelaars genoegen nemen met iets minder rendement om een beter gebouw weg te zetten.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink nog een reactie?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Nee, ik heb u goed gehoord, maar het was voor mij een mooi bruggetje. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk rond of er nog iets anders is? Nee, mevrouw Bink is ook al weg. Mevrouw Bakkers, gaat uw gang.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank u wel voorzitter. Vanavond besluiten we met zijn allen over een impuls voor onze stad. Een impuls voor de verblijfskwaliteit aan de Markt. Een impuls qua woningen en een impuls qua groen, eigenlijk allemaal goede zaken.
Over de plannen voor een hoogwaardig binnenstedelijk woon- en verblijfsgebied die bijdragen aan de woningbouwopgave en kwaliteitssprong van de stad kan onze fractie eigenlijk alleen maar enthousiast zijn. Maar collega Aptroot zei het al 'kan het plan nog een stukje mooier? Dat kan, want D66 vindt, net als de VVD en vele andere partijen in deze raad dat de jongerenwoningen een plek moeten krijgen in de plannen. Mijn collega, Yasir el Achkar, bevroeg daar de wethouder al over tijdens de commissiebehandeling en het zaadje dat voor de jongerenwoningen in de commissie is geplant, is uitgegroeid tot een amendement. Dank aan de heer Aptroot en volgens mij ook de heer Van Rumpt, die het initiatief namen om het amendement op te stellen. Als het amendement straks wordt op aangenomen komt er dus een mooi aantal jongerenwoningen bij.
De financiële ruimte daarvoor komt uit het efficiënter omspringen met de bestaande fietsenstallingen en de benutting daarvan kan beter, zo blijkt. En over het beter benutten van de fietsenstallingen gesproken, daarover dient D66 een motie in. Want als we bijvoorbeeld kijken naar de stalling bij Cadenza is de bekendheid en zichtbaarheid daarvan eigenlijk suboptimaal, speciaal voor de PvdA. Dat kan natuurlijk beter en efficiënter. We vragen daarom het college die zichtbaarheid en bekendheid te vergroten en daarbij ook meteen mee te nemen of dit niet goed zou zijn voor andere, openbare, bewaakte fietsenstallingen.
Tot slot voorzitter D66 zal ook het amendement van de PvdA om de € 5,2 miljoen die we beschikbaar stellen voor de openbare parkeergarage…

De **voorzitter**: Wacht even, een interruptie van de heer Van der Snoek. Gaat uw gang.

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja voorzitter, dank u wel. Over de motie Beter benutten van de fietsenstalling. U had het net over het 'het raadsvoorstel kan veel mooier'. Dat gebeurt door de amendementen. Ik zou uw motie mooier willen maken en bij de drie bullets 'verzoekt het college', de

tweede en de derde bullet te schrappen. Dus 'te onderzoeken' schrappen en gewoon de bekendheid en zichtbaarheid van openbare betaalde fietsenstallingen te vergroten. Punt.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Als u dat onderzoeken zo uitlegt – want u kent D66 als een pragmatische partij – 'neem meteen in die slipstream ook de rest mee', is de motie zo ook eigenlijk bedoeld. Dus als dat u kan overtuigen om daar met die uitleg straks voor te stemmen, maken we het samen mooier.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank u wel. Ik had het net nog even over dat amendement van de PvdA, daar fietsen we de fiets in. Supermooi ook. Dat kan dus ook op onze steun rekenen. Die dienen we mede in. En dat geldt overigens ook voor de motie van de ChristenUnie-SGP om de fiets goed te kunnen stallen bij het Centraal Park. Tot zover.

Motie nr. 2410-02 ingediend door D66, PvdA, ChristenUnie-SGP, VVD, GroenLinks
Beter benutten fietsenstallingen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 oktober 2024;

constaterende dat:
- na het aannemen van het Amendement Fiets de jongerenwoningen in Markt 10, de bewaakte fietsenstalling Z-stal Cadenza de dichtstbijzijnde bewaakte fietsenstalling is vanuit de opening van het Stadshart aan de kant van de markt. Maar de bekendheid en zichtbaarheid sterk verbeterd kunnen worden zodat de efficiëntie ervan omhoog kan;
- meerdere openbare bewaakte fietsenstallingen in het Stadshart nog beter benut kunnen worden;
- de grootste uitdaging bij de fietsenstallingen niet de gewone stallingen zijn maar de toename van elektrische fietsen die hier niet in passen (zowel fatbikes als andere varianten). Zeker omdat er geen belijning voor de scooters en elektrische fietsen zijn;
- het op de plattegrond van de 'Welkomstborden' bij de openingen van de stad niet duidelijk vermeld staat waar de bewaakte fietsenstallingen staan;

overwegende dat:
- met de nieuwe plannen voor de Markt en het Centraal Park er meer potentiële gebruikers zich aan deze kant van het Stadshart zullen bevinden;
- het belangrijk is dat Zoetermeer en het Stadshart toegankelijk zullen blijven voor fietsers;
- de gemeente kosten maakt voor het bewaken van de fietsenstallingen en dat het dus efficiënter is wanneer deze meer worden gebruikt;
- het voor bezoekers van evenementen op de markt ook duidelijk moet zijn waar zij hun fiets bewaakt kunnen stallen;

verzoekt het college:
- de bekendheid en zichtbaarheid van Fietsenstalling Z-stal Cadenza te vergroten;
- te onderzoeken of het nuttig is om ook de andere openbare bewaakte fietsenstallingen in het Stadshart zichtbaarder te maken om daarmee te zorgen voor efficiënter gebruik;
- te onderzoeken hoe de bewaakte fietsenstallingen beter kunnen worden ingedeeld op basis van de veranderde behoeften van gebruikers;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bakkers voor uw eerste termijn, dan ga ik over naar mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter. Zó! Zoetermeer is blij met de keuze voor scenario 2 in het planuitwerkingskader voor Markt 10. We snappen dat sommige omwonenden liever scenario 1 hadden gezien, maar de overkluizing in het plan bleek gewoon te duur en te ingewikkeld. We moeten realistisch blijven en zorgen dat we niet weer tegen problemen aanlopen, zoals eerder gebeurde bij de aanbesteding van Markt 10. Scenario 2 maakt optimaal gebruik van de ruimte voor woningen en is een haalbare keuze.

Tijdens de commissievergadering hebben we al uitgebreid stilgestaan bij het voorstel, dus nu wil ik vooral onze visie delen op het zojuist ingediende amendement van de VVD. We zouden het jammer vinden als het openbare mindervalidentoilet niet meer gerealiseerd wordt. Als het toilet verdwijnt door het weghalen van de openbare fietsenstalling in dit plan is het onzeker wat ermee gebeurt. Kan de wethouder toezeggen dat, als het amendement wordt aangenomen, er een andere plek wordt gevonden voor het toilet? Het was een goed plan, dat aansluit bij de motie Meer openbare toiletten, ingediend door de VVD, waarin gevraagd werd om te onderzoeken hoe er meer openbare toiletten in de binnenstad kunnen komen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Perk. Een interruptie van de heer Aptroot. Gaat uw gang.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, zo'n uitdaging kan ik natuurlijk niet laten lopen. Ik ben het met u eens, zeker als het een VVD-plan was, het was een uitstekend plan voor meer openbare toiletten. Maar bent u echt met ons eens dat dat de beste locatie is, om dat op de tweede etage in een gebouw te doen, en dat het dan echt toegankelijk is voor iedereen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Ik weet niet of het de beste locatie is, maar het is wel een locatie die mee kan worden genomen.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel. We begrijpen de vraag naar meer jongerenwoningen en dat de fietsenstalling extra kosten met zich meebrengt. Maar naast al die woningen moeten we ook zorgen voor goede voorzieningen in de stad. Een stad met alleen woningen is niet leefbaar en niet aantrekkelijk. Daarom hebben we drie redenen waarom Zó! Zoetermeer dit amendement niet zal steunen.
Ten eerste: Zoetermeer staat bekend als fietsstad met goede bereikbaarheid per fiets. Door de fietsenstalling te schrappen verminderen we de toegankelijkheid, zeker voor jongeren die vaak afhankelijk zijn van de fiets. Bovendien ligt deze stalling naast een RandstadRailhalte, een evenementenlocatie en het Stadhuisplein met veel uitgaansgelegenheden. Het lijkt ons een gemiste kans om juist daar een goede fietsenstalling te hebben.
Ten tweede: we moeten naar de toekomst kijken. De VVD zegt dat de huidige fietsenstallingen niet vol zitten, maar de stad groeit. We gaan straks 7000 woningen bouwen in het Entreegebied, dicht bij de binnenstad. We willen dat die mensen straks vooral de fiets pakken om naar het centrum te komen. Waarom zouden we nu niet investeren in voorzieningen die die groei opvangen?
En ten derde: het gaat niet alleen om woningen bouwen, maar ook om investeren in goede voorzieningen die het wonen aantrekkelijk maken. Het is verminderen van fietsvoorzieningen in het centrum kan de kwaliteit van de leefomgeving onder druk zetten. Goede fietsvoorzieningen horen daar gewoon bij, zeker in de stad als de onze.
Tot slot, voorzitter. Laten we niet vergeten dat we bouwen aan de toekomst voor Zoetermeer. Dat betekent niet alleen woningen neerzetten. Maar ook investeren in voorzieningen die onze stad leefbaar, aantrekkelijk en bereikbaar houden. Een goede fietsenstalling hoort daarbij. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Perk voor uw eerste termijn. Dan gaan we over naar mevrouw Bout namens de PvdA.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Voorzitter, de fractie van de PvdA waarschuwde ooit voor een money pit. En de eerste aanbesteding van Markt 10 is inderdaad, helaas, jammerlijk mislukt. Dat lag echter aan veel meer factoren dan de PvdA toen kon vermoeden. Niet alleen de irreële wensen en te weinig geld voor het plannen speelden ons parten, maar ook de coronacrisis, de leveringsproblemen, hoge materiaalkosten, sneller verloop bij de ambtenaren en het personeelstekort in alle sectoren van een heel Nederland en de stikstofcrisis. Achteraf gezien begrijpelijk, maar wel een heel dure les.
Er is al heel veel geld en tijd besteed aan deze paar vierkante meters in de stad en omdat het inmiddels zo'n beschamend stukje stad was geworden, is er van het gat in de Markt tijdelijk iets vrolijks gemaakt. Bent u er recent al eens wezen kijken voorzitter?
Nu gaan we verder met Markt 10 2.0. Daarover zijn positief, maar een nieuwe mislukking zou te gênant voor woorden zijn. En dus moeten we beter letten op doelmatigheid en soberheid. Maar alleen praten over de kosten en over kostenreductie voor de nieuwe plannen, wil de PvdA niet. We letten namelijk

ook op uitstraling, duurzaamheid, de natuur en het woongenot. Daarom dienen we het amendement van de VVD over het materiaalgebruik mede in.
De PvdA is blij dat de bouwhoogte is verlaagd, zoals we in 2018 ook al eens voorstelden. En het is fijn dat de hoeveelheid woningen, ondanks de verlaging van de toren, toch op peil blijft. Jammer dat hiervoor de rooilijnen enkele meters op moeten schuiven, maar daar hebben we begrip voor. Dit is een belangrijke stap om de balans in de wijk te bewaren en toch voldoende woonruimte te creëren.
En als politieke partijen moeten we niet alleen opkomen voor de huidige bewoners, maar moeten we ook opkomen voor diegenen die nu nog niet eens weten dat ze hier over zeven jaar gaan wonen. Met de woningnood en de uitkomsten van de participatie in gedachten is het cruciaal om te blijven zoeken naar mogelijkheden voor een mooie mix aan woningen, met ook betaalbare woningen op deze locatie. Daarom dient de PvdA het amendement van de VVD mede in. Door de wens voor een bewaakte openbare fietsenstalling te laten varen, maken we ruimte voor jongerenwoningen. In Den Haag doen ze er een straatje bij, in Zoetermeer doen we er een verdieping bij en zo pakken we de wooncrisis voor jongeren samen aan.
Ook een motie van de ChristenUnie-SGP en een motie van D66 dienen we mede in. Zelf dienen we een amendement in samen met VVD, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PVV en FVD. Het amendement vraagt om de € 5,2 miljoen uit besluitpunt 4 beschikbaar te houden voor parkeren en fietsen.
Een amendement uit 2019 van de D66 en de PvdA samen riep of roept het college op om in het ontwerp van Markt 10 rekening te houden met de schaduwwerking. De tekeningen in dit PUK lijken hier rekening mee te houden. We zullen goed opletten wat er te zijner tijd uit de wind-, schaduw- en bezonningsonderzoeken komt.
Tot slot, voorzitter, horen we graag van de wethouder of wij bij de plannen voor Markt 10 de 30- en 45-graden vuistregel gaan hanteren. Hier was vorige week wat verwarring over, dus we zijn benieuwd naar het antwoord. Dank u wel.

Amendement nr. 2410-C ingediend door PvdA, VVD, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PVV, FVD
Parkeer het voor een andere keer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 oktober 2024;

- besluit:
  lid 4 van raadsvoorstel 2024-067776 Raadsvoorstel Markt 10: planuitwerkingskader, businesscase en grondexploitatie'
  zijnde:
  'Het beschikbaar gestelde budget van € 5,2 miljoen voor de onrendabele top van de openbare parkeergarage voor 2025 met dekking van de reserve Fonds Zoetermeer 2040, in te trekken en beschikbaar te houden voor aanleg van een parkeervoorziening elders in de Binnenstad.'
  als volgt te wijzigen:
  'Het beschikbaar gestelde budget van € 5,2 miljoen voor de onrendabele top van de openbare parkeergarage met dekking van de reserve Fonds Zoetermeer 2040, in te trekken en beschikbaar te houden voor aanleg van (een) parkeervoorziening(en) voor auto's en/of fietsen elders in de Binnenstad.'"

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw eerste termijn mevrouw Bout. Dan ga ik over naar mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Blij dat we vanavond eindelijk dit raadsvoorstel bespreken over Markt 10. Ik wil allereerst het college bedanken voor het beantwoorden van technische vragen van de SP in de commissievergadering. Dat heeft voor ons al veel duidelijk gemaakt. Hieruit blijkt namelijk dat mijn opmerking dat de plannen slecht met elkaar waren te vergelijken toch niet zo vreemd was als op het eerste oog leek. Uit de beantwoording blijkt namelijk dat er behalve de 25 koopwoningen, ook 161 parkeerplekken en een fietsenstalling voor het personeel, die deels openbaar zal zijn, bijkomen. Waardoor er wel 2200 m² minder ruimte is voor commerciële voorzieningen. De exploitatie ontwikkelt zich negatiever door hogere kosten, door onder andere de plannen voor de fietsenstalling, het bouwrijp maken en het verwijderen van de riolering. Daarnaast blijken de opbrengsten ook nog eens lager uit te vallen door huidige marktomstandigheden die de grondwaarde drukken. Dit alles zorgt ervoor dat wij als raad goed op de hoogte moeten blijven van de vorderingen op dit project, aangezien er voor ons als gemeente behoorlijke financiële risico's in zitten.
Vandaar dat we in de commissie aangedrongen hebben op meer gewicht toekennen aan het advies uit het evaluatierapport: zorg voor een stevige basis onder het project door het opstellen van een goede

projectopdracht en projectplan, inclusief projectgovernance en beheersing. Hiervoor hebben we een amendement voorbereid met de titel Stevige basis onder het project Markt 10. We moeten als raad een aantal projecten kunnen benoemen waarover waar actiever geïnformeerd worden naast de halfjaarrapportage programma's en projecten.
We zullen het amendement van de PvdA steunen en staan positief tegenover de motie van D66 en het amendement van de VVD en ChristenUnie-SGP om de bewaakte fietsenstalling op de tweede etage in te ruilen voor veertien jongerenwoningen. Daarmee wordt ook nog eens deels voldaan aan wat in het eindverslag van de participatie wordt aangegeven: ga voor een goede mix van huur- en koopwoningen. Alhoewel dit voor ons als SP wel zeer aan de magere kant is. We hadden graag wat meer ruimte gewild voor huurwoningen in dit plan. Maar helaas, dat is niet het geval. Tot zover.

Amendement nr. 2410-D ingediend door SP
Een stevige basis onder project Markt 10

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 oktober 2024;
Raadsvoorstel 2024-067776 Raadsvoorstel Markt 10: planuitwerkingskader, businesscase en grondexploitatie'

- besluit toe te voegen aan het besluit:
  '14. De raad per kwartaal afzonderlijk te informeren over de inhoudelijke en financiële voortgang van het project Markt 10.'"

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Velner voor uw eerste termijn, dan ik over naar mijnheer Boerboom voor zijn eerste termijn.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter.
Voorzitter, een groene, duurzame, levendige binnenstad waar het fijn wonen en leven is voor jong en oud. Dat is en blijft de ambitie die GroenLinks heeft met onze binnenstad. Markt 10 neemt een belangrijke plaats in om dat mogelijk te maken. We zijn dan ook blij dat er nu een nieuw voorstel ligt nadat de vorige aanbesteding een groot debacle is geworden.
Voorzitter, in het voorstel van Markt 10 herkennen we veel punten die voor GroenLinks belangrijk zijn, onder andere het bouwen van een substantieel aantal woningen, de aandacht voor een Tiny Forest, de vergroening van de Markt en ook een betere verbinding tussen de Dorpsstraat en het Stadshart. Daartegenover staat een grote kritische kanttekening waar het gaat over parkeren en vervoer. Tijdens de commissievergadering hebben wij begrepen van de wethouder dat hij binnen afzienbare tijd met de mobiliteitsstrategie binnenstad komt. Wat GroenLinks betreft, is het daarom heel vreemd dat wij vandaag een besluit moeten nemen over het parkeren van fietsen en auto's. Hoe kunnen wij dat op dit moment beoordelen? Graag een reflectie van de wethouder op hoe hij het zelf ziet.
Dat heeft GroenLinks ook doen twijfelen over het fietsparkeren en het parkeren van auto's in het voorstel. In welke mate zijn die fietsparkeerplekken en parkeerplekken nu echt nodig? Temeer omdat uit de vorige evaluatie kwam dat de parkeernorm verlaagd kon worden. Het is daarom frustrerend dat we dat op dit moment niet kunnen beoordelen door het ontbreken van die mobiliteitsstrategie.
Daarnaast zien we dat het huidige plan enkel focust op dure en middeldure woningen. GroenLinks wil graag dat de binnenstad ook toegankelijk is voor jongeren. De binnenstad is namelijk bij uitstek een ideale plek voor hen omdat deze zich dicht bij vervoer en voorzieningen bevindt. Daarom dient GroenLinks het amendement van de VVD mede in om het deel van de fietsenstalling eruit te halen en jongerenwoningen te realiseren. Graag had GroenLinks hetzelfde gedaan met de verlaging van de parkeernorm, maar daar zien we helaas geen draagvlak voor in deze raad.
Voorzitter, het college stelt voor ook nog een reservering te houden voor de aanleg van extra parkeerplekken boven op de parkeerplekken die nodig zijn voor de woningen. Waar is dit op gebaseerd? GroenLinks ziet hier totaal geen aanleiding voor.
Echter, wij zien wel het dilemma met de subsidie van het rijk voor de verbetering van de mobiliteit in de binnenstad. Graag willen we daarom dit budget ook voor andere vormen van vervoer en parkeren inzetten in de toekomst, zoals bijvoorbeeld het fietsparkeren en andere vormen van duurzame mobiliteit. GroenLinks dient daarom het amendement mede in om het gereserveerde bedrag niet alleen voor parkeergarages, maar ook voor fietsparkeren en andere vormen van duurzame mobiliteit in te zetten.
Tot slot voorzitter. GroenLinks maakt zich nog steeds zorgen over de financiering en of er nu daadwerkelijk realistisch begroot is voor dit project. We willen de wethouder vragen de raad zo snel mogelijk te informeren en te betrekken wanneer de wethouder tegen problemen aan loopt zodat we als raad kunnen bijsturen en hopelijk het project alsnog van de grond kunnen krijgen. Alleen op die manier kunnen we

er samen voor zorgen dat we onze binnenstad weer een stukje mooier maken met woningen voor jong en oud, meer groen en hopelijk ook snel een binnenstad waar het vervoer op orde is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boerboom, voor uw eerste termijn. Dan kom ik daarmee, als het goed is aan het eind van de eerste termijn van de gemeenteraad. Ik stel voor even te schorsen en ik kijk even hoelang? We gaan... O, tien, dat kon ik niet goed zien, dat waren heel bijzondere codes die u gaf. Ik stel voor dat we schorsen tot 20.50 uur. De vergadering is geschorst.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en kom hiermee aan de eerste termijn van het college. Het woord is aan wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter dank, mijn excuus aan de griffier dat ik mijn moties uit moet printen om de goede nummers te lezen, maar ja, ouderdom komt met gebreken en mijn grootste gebrek is gelukkig mijn ogen.
Voorzitter, dank ook voor de vele complimenten die gemaakt zijn voor Markt 10. Na de roerige start die wij eerder hadden is er heel veel aan gedaan om voor elkaar te krijgen wat er nu ligt. U ziet dat en ik zal de complimenten, zoals gebruikelijk, ook doorgeven aan iedereen die daar knoerthard aan heeft gewerkt.
Dan kom ik bij uw vragen en de reacties op uw amendementen en moties. En allereerst het amendement van de VVD Geef Markt 10 de allure die past bij het Centraal Park. 2410-A. Daar kunnen wij positief op reageren. Dat had u natuurlijk ook al verwacht na de bespreking in de commissie en de bedoeling is om de nieuwbouw zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de allure van het park en de rest van de omgeving.
Dan het amendement Fiets de jongerenwoningen in Markt 10, 2410-B. Voorzitter, niet dat het heel veel uitmaakt met zo veel steun op de motie, maar ook wij staan erachter. En u vroeg 'kan de fietsenstalling van de ambtenaren worden opengesteld, bijvoorbeeld in het weekend of als er evenementen zijn?' Dat vind ik een erg sympathiek idee, dus we gaan kijken of het kan en hoe dat zou kunnen en eventueel onder welke voorwaarden. U weet ook dat er bijvoorbeeld installaties in de fietsenstalling komen. Dus we moeten even kijken hoe we dat gaan fixen, maar het idee is in ieder geval erg sympathiek.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Het staat een beetje haaks op wat ik vanmiddag gehoord heb, dat het de businesscase wel moeilijker maakt als er jongerenwoningen komen in dat gebouw. Ziet u dat zo anders?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Nee, voorzitter. Heel simpel. Kijk, als u het mij vraagt, lag het mooiste plan natuurlijk al voor. Maar u heeft gevraagd 'hoe kunnen we hierop bezuinigen? En kan dat met de fietsenstalling?' Het antwoord daarop heb ik de vorige keer ook gegeven. Dat kan. En nu ligt er een amendement voor met in ieder geval heel brede steun van uw raad. Dus vandaar dat ik zeg 'daar kan ik mee instemmen'. Het is ook goed om u als raad te realiseren dat we daarmee dus afscheid nemen van de bewaakte fietsenstalling in alle windrichtingen van het Stadshart, een eerder uitgangspunt van uw raad. De vraag die gesteld werd door de VVD, was 'hoeveel woningen zouden er dan in plaats van de fietsenstalling kunnen?' In het gebouw met jongerenwoningen van ongeveer 60 m² is dat de veertien die genoemd zijn. En inderdaad, de businesscase jongerenwoningen is minder goed dan een businesscase met grotere woningen.

De **voorzitter**: Gaat u verder? O, toch mevrouw Bink nog? Nee, u twijfelt? Gaat u verder, wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Dan de heer Van Proosdij. U had geen vragen, maar ik wil u namens het college wel feliciteren met uw maidenspeech. Een saillant detail: mijn maidenspeech destijds ging over de sloop van het gebouw waar u het over had. Dus we maken samen die cirkel weer rond.
De heer Haak, PDvZ. U had zorgen over de evenementen en dat werd even later ook gedeeld door de LHN. Als alles klaar is, de Markt, het Centraal Park en de markt et cetera, hebben we uiteindelijk meer ruimte dan nu het geval is. Dus daar kunnen we dan ook veel evenementen laten plaatsvinden. U kent

ook mijn eerdere beweringen over 'we moeten even kijken naar de grootste evenementen, bijvoorbeeld Bevrijdingsdag, als dat zo groeit als we afgelopen jaren hebben gezien, of dan de Markt überhaupt nog groot genoeg is'. Dat was een vraag die we al hadden en waren over we dus ook met elkaar in gesprek zijn. We zijn, zoals u weet, ook nog even kijken naar alternatieve locaties. En ik zal er ook zorg voor dragen dat we dat zo goed mogelijk doen in samenspraak met alle evenementenorganisatoren om ook tijdens de verbouwing, om het zo maar te noemen, te kijken naar 'wat kan er wel en waar kunnen we dat en hoe kunnen we daar als gemeente in ieder geval zo faciliterend mogelijk in zijn?'
Dan voorzitter, ga ik naar de heer Van Rumpt van de ChristenUnie-SGP. Hij diende de motie in over fietsparkeren bij Centraal Park. 2410-01. Ook een sympathieke motie. Met daarbij een vraag aan de heer Van Rumpt over het voorbeeld van de fietsnietjes. Als dat voorbeeld niet al te dwingend is en we bijvoorbeeld ook kunnen kijken naar het gebruik van een demontabele fietsenstalling zoals dat nu is, dan is die denk ik zeer welkom als het amendement van de VVD en consorten het haalt. Vandaar ook dat wij daar positief tegenover staan.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Het was inderdaad puur een voorbeeld van 'doe iets' en inderdaad, als dat een demontabel iets kan zijn, zou dat helemaal fantastisch zijn. Dus we dagen het college graag uit om op een creatieve manier daar een mooie fietsenstalling te creëren.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: En het college gaat creatieve uitdagingen altijd graag aan. Zoals ook de vraag om te kijken naar het fietsparkeren bij evenementen. Dus die zullen we dan ook meteen meenemen.
Dan LHN met de vraag over evenementen die ik daarnet ook meteen mee heb genomen. Maar u vroeg ook 'hoe staat u ertegen over dat de markt weer terug komt op de Markt?' We hebben destijds met de marktlieden en de marktcommissie uitgebreid gesproken over de beste plek voor de markt. En zij gaven aan de onderbreking door evenementen et cetera vooral ook hinderlijk te vinden en liever een vaste plek te hebben waar ze bijna nooit van hoeven af te wijken. Zo zijn we destijds op het Marseillepad uitgekomen. In corona zijn we even tijdelijk teruggegaan naar de Markt, maar het Marseillepad was dus uiteindelijk de ideale plek. Dat is ook de reden dat we in het ontwerp Centraal Park rekening hebben gehouden met dat Marseillepad. Dus dat is de uiteindelijke uitkomst.
Dan mevrouw Bakkers van D66. Zij had een motie Beter benutten fietsenstallingen 2410-02, met name over de zichtbaarheid. Ja voorzitter, daar staat een vraag in 'verzoekt het college – in de derde bullet – te onderzoeken hoe de bewaakte fietsenstallingen... et cetera'. Als dat een onderzoek is als in diepgrondig onderzoeken, dan sta ik er wat aarzelend tegenover, ook omdat dat ongetwijfeld weer geld vraagt. Als de bedoeling is, en dat lees ik er een klein beetje uit, maar dat wil ik graag toetsen, pragmatisch kijken of het zin heeft om de stalling te verbeteren, dan zie ik het vooral als een steuntje in de rug voor de zaken waar we bijvoorbeeld ook met de openbare toiletten mee bezig zijn.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Vooral dat laatste inderdaad, dat steuntje in de rug. Collega de heer Van der Snoek vroeg er net ook al even naar en ik zal het even herhalen. U kent ons als een pragmatische partij, dus leg hem vooral pragmatisch en als steuntje in de rug uit.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, laten we samen doen wat nodig is, zoals dat dan zo mooi heet.
Voorzitter. Dat is automatisch het bruggetje naar de heer Van der Perk van Zó! Zoetermeer die vroeg naar de openbare toiletten. Jammer dat die dan niet in de openbare fietsenstalling komt. Maar in het Centraal park, mijnheer Van der Perk, komen er twee terug. Daarmee gaan we ook met de bewegwijzering of, zoals het in het Engels zo mooi heet, de 'signing' aan de slag. Die zullen wij door het hele Stadshart meenemen en dan pakken we ook meteen die van de fietsenstallingen mee, inclusief de toiletten die daar dan ook zijn.
Dat brengt mij bij mevrouw Bout van de PvdA met het amendement over de € 5,2 miljoen. Parkeer het voor een andere keer. Dat past denk ik ook in de uitleg die we hebben gegeven over het gebruik van die € 5,2 miljoen als cofinanciering voor de mobiliteitssubsidie die we van het rijk hebben gekregen. Het is wel goed om ons hier even te realiseren dat die € 5,2 miljoen gaat over een onrendabele top en een onrendabele top heb je met name bij autoparkeervoorzieningen. Dus het zal wel echt om de combinatie

auto en fietsen moeten gaan dan. Alleen fietsparkeren is een maatschappelijke voorziening en dan geldt die niet. Volgens mij was uw raad er in ieder geval heel duidelijk in dat we moeten proberen om die subsidie in ieder geval niet te verliezen.

De **voorzitter**: Interruptie van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ja wethouder, daar is ook de PvdA het volmondig mee eens. Als we die subsidie zouden verliezen is dat heel erg en dat is ook zeker niet onze bedoeling. Daarom hebben we ook en/ of in het amendement gezet. En met 'en' kunt u prima uit de voeten, begrijp ik. Klopt dat?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dat klopt.

De **voorzitter**: Interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja dank u wel voorzitter, maar betekent dat eigenlijk dat het fietsparkeren alleen een plek kan krijgen op het moment dat het autoparkeren ook gerealiseerd wordt?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter nee, dat zou te kort door de bocht zijn. We hebben het net ook gehad over het fietsparkeren op de Markt, maar dan is fietsparkeren een maatschappelijke voorziening. Voor die € 5,2 miljoen die we eerder hadden gereserveerd, ook als onderdeel van de cofinanciering, voor een subsidie, geldt dat die gekoppeld moet zijn aan een onrendabele top en die onrendabele top geldt alleen, minimaal, bij een combinatie met autoparkeren. Dus vandaar. Dus het ontslaat ons niet van de mogelijkheid om ook fietsparkeren zelf te regelen. Maar deze heeft te maken met de subsidie en u gaat natuurlijk als raad over de besteding van het geld, maar de subsidiegever gaat over de voorwaarden waaronder zij de subsidie verstrekken.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, mijn vraag was: kunnen wij straks alleen die parkeerplaatsen realiseren als we ook die autoparkeerplaatsen realiseren? Daar hoor ik u dus eigenlijk op zeggen 'ja, want op die parkeerplaatsen zit een onrendabele top. Die moeten we realiseren om die subsidie uit te geven, maar dat fietsparkeren is een extra bonus die we erbij kunnen doen. We kunnen het niet alleen realiseren'. Stel we besluiten met elkaar om geen parkeerplekken meer aan te leggen, maar we willen alleen extra fietsparkeerplekken realiseren straks, dan kan dat niet uit dat budget, begrijp ik, en de subsidie van het rijk.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Nu gaan we denk ik net te snel langs elkaar heen. Kijk, de € 5,2 miljoen waar het hier om gaat, hadden we gereserveerd, onder andere voor de parkeervoorzieningen. Daarmee was het cofinanciering vanuit de onrendabele top voor het verkrijgen van subsidie. Daarom hebben wij gezegd 'als we die € 5,2 miljoen vrij laten vallen, zijn we dat deel kwijt en dus ook het bijbehorende subsidiedeel'. Vandaar het voorstel van het college om die gereserveerd te houden elders in de binnenstad. Nou, de binnenstad is groot, daar gaan we nog veel dingen doen. Als we daarnaast fietsparkeren willen realiseren, kunnen we dat natuurlijk altijd doen. Alleen een losse fietsparkeervoorziening zal niet meetellen in die onrendabele topuitgave van ons. En of u het daaraan uitgeeft, is uiteindelijk aan de raad. Alleen wat betreft de subsidiegevolgen daarvan geldt dat als u die € 5,2 miljoen uiteindelijk niet uitgeeft aan een onrendabele top, maar aan iets anders, dat gevolgen zal hebben voor de subsidie.

De **voorzitter**: Ik zag ook een interruptie van mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel, maar ik heb eigenlijk meer een vraag aan de raad. Ik hoor de hele tijd dat de fietsenstallingen bijna leegstaan in Zoetermeer. En nu gaan we elders in de binnenstad een fietsenstalling realiseren. Ik vraag me af: als we het niet nodig hebben, waarom doen we het dan?

De **voorzitter**: Ik zie een vraag in algemene zin, maar ik stel voor om daar straks even in tweede termijn op terug te komen. Dan kunt u natuurlijk ook met elkaar in debat. Maar mevrouw Bout wil hierop reageren, dat mag natuurlijk altijd.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Als schrijver van het amendement voel ik me natuurlijk wel geroepen door de vraag van mevrouw Bink. Op het moment dat wij nu de fietsenstalling eruit fietsen bij Markt 10, om nog maar even in de fietstermen te blijven deze avond, zou het kunnen dat we achteraf gezien toch spijt krijgen. En door dit amendement bied ik een voorziening waarvan we zeggen 'als we dan binnenkort ergens in de nabije toekomst toch op basis van die toegekende subsidie, een parkeergarage of een parkeervoorziening maken voor auto's, zouden we in ieder geval door de combinatie van het amendement zoals dat er nu ligt, ook nog wat fietsenstalling toe kunnen voegen, terwijl dat zonder dat amendement niet kan voor dat geld waar ook die subsidie voor is. En ik zie daar een win-win. Ziet u dat ook zo?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, nee, ik zie het niet zo. Dat 'als, als, als' vind ik altijd zo koffiedikkijken. Ik vind het als je nu zegt 'die fietsenstalling kan eruit. We hebben hem niet nodig. Elders staan ze leeg', gewoon raar om nu te zeggen 'binnen die € 5,2 miljoen gaan we proberen elders een fietsenstalling te realiseren'. Dus nee, ik ben het niet met u eens.

De **voorzitter**: Dat constateren we dan met elkaar en dan stel ik voor dat wethouder Iedema verder gaat met zijn eerste termijn namens het college.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter. Ik was aangekomen bij de vraag of er met de 30- of 45-gradenvuistregel wordt gerekend. Dat kunt u ook in het PUK lezen. Wij hanteren de 45-gradenvuistregel.
De heer Velner heeft een amendement Een stevige basis onder het project Markt 10. En die vroeg de raad per kwartaal afzonderlijk te informeren. Deze vind ik overbodig omdat Mark 10 en de rest van de binnenstad overigens ook, valt onder de noemer grote en complexe projecten. Daarover heeft uw raad eerder al amendementen aangenomen en daarbij is dus het uitgangspunt dat u bij de grote, complexe projecten, dus ook bij deze, altijd als er stukken zijn, die ook krijgt. Ik zal dadelijk, maar dat kan ik nu ook doen trouwens, de vraag van de heer Boerboom 'als er uitzonderingen zijn, komt u dan snel naar de raad?' ook nog volmondig met 'ja' beantwoorden. Dus u krijgt ze van mij als er stukken zijn en de uitzonderingen. Volgens mij hebben we dan boven op de normale projectcyclus voor grote, complexe projecten alles al geregeld, ook conform uw wens.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Wethouder, kunt u dan toelichten hoe het komt dat wij dan af en toe bij projecten dan ook flink buiten de begroting gaan?

De **voorzitter**: Voorzitter, dat is een heel ruime vraag. Dat kan natuurlijk aan vele dingen liggen. Als ik even kijk naar de zaken waar ik zelf voor naar de raad ben gekomen de afgelopen tijd, had dat onder andere te maken met vertraging door corona, door de bouwcrisis, door de stikstoffraude, door de oorlog in Oekraïne, de hoge inflatie. Dat heeft vele oorzaken. Ik denk dat we hier goed rekening hebben gehouden met de risico's die zich voordoen. Ik sluit niet uit dat een project goedkoper of duurder uitvalt. Maar nogmaals in de toezegging, maar dat is geen toezegging, maar in het antwoord op de vraag van de heer Boerboom, zeg ik ook nog toe dat we met uitzonderingen ook nog naar u toekomen en bij grote en complexe projecten krijgt u al alle stukken. Dus ik weet niet of alle stukken even welkom zijn, maar u krijgt ze wel.

De **voorzitter**: Ik kijk naar wethouder Iedema, verder nog iets vanuit de eerste termijn

Wethouder **Iedema**: Eentje nog voorzitter. Een antwoord op mijnheer Boerboom over de reflectie op het vooruitlopen op de mobiliteitsstrategie. Ik heb dat in de commissie ook al wat uitgebreider toegelicht, maar ik denk dat dat hier verantwoord is omdat we voor de binnenstad ook al een apart onderzoek hebben gedaan en we hier werken met de dynamische parkeerbalans, waarbij we dus ook iedere verandering in de stad heel duidelijk toetsen op 'wat doet dat met het parkeren, wat doet dat met de balans?' We hebben, dat heb ik toen ook al heel duidelijk uitgelegd, de Amsterdamstraat nog eventjes in reserve voor als er zich problemen voordoen. Dus daarom denk ik dat het hier verantwoord is. En inderdaad, u krijgt binnenkort die mobiliteitsstrategie, waar u zelf ook al over sprak.

En het antwoord op de vraag over de uitzendingen heb ik daarnet al gegeven voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Iedema. Een interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. U heeft het over die dynamische parkeerbalans, maar er speelt natuurlijk meer dat hiermee samenhangt. In die mobiliteitsstrategie gaat u ook keuzes maken over hoe u in de toekomst het vervoer naar de binnenstad ziet. En vragen over dat fietsparkeren en de wenselijkheid vind ik nu lastig te beantwoorden omdat die strategie er niet ligt. Hetzelfde geldt ook voor het parkeren. Daar werd door een externe expert na afloop van de vorige mislukte aanbesteding aangegeven 'ik adviseer u de parkeernorm naar beneden te doen', en toch maken wij een andere keuze? Dat vind ik lastig te beoordelen als we geen strategie met elkaar hebben liggen van hoe we in de toekomst met mobiliteit in de binnenstad willen omgaan. En dan zou ik toch een beter antwoord verwachten dan het beperkte antwoord dat u nu geeft.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, ik weet niet of ik dat gevoel van verwachting helemaal kan wegnemen. Maar u geeft natuurlijk ook een aantal kaders mee op basis waarvan we bezig moeten gaan. Ik denk dat het ook niet wenselijk is om te wachten op de volgende strategie en alles on hold te zetten. Dus we zullen een modus moeten vinden waarin we soms hier wat vooroplopen, dan weer daar wat vooroplopen.
Iemand heeft inderdaad aangegeven dat als je de parkeernorm omlaag haalt, je een betere businesscase hebt. Volgens mij is dat ook geen verrassing, want dan hoef je minder rekening te houden met parkeren in je gebouw. Maar daarover, heb ik de vorige keer ook aangegeven, heb ik de raad aangevoeld en de kaders die zijn meegegeven nog steeds als waardevol gezien en heb ik die parkeernorm gehanteerd die u zelf heeft vastgesteld. En op het moment dat u zegt als raad 'daar willen we het graag over hebben', denk ik dat het heel goed is om die politieke discussie met elkaar te voeren.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Maar het helpt natuurlijk om die discussie goed met elkaar te voeren als er informatie ligt. Natuurlijk hebben wij ook iets over de fietsenstalling gezegd in het verleden en dat heeft u heel netjes gedaan. Maar het helpt toch als we met elkaar eerst de informatie wisselen om daar dan ook een afweging in te maken. Ik vraag u ook niet om nu dit project stil te leggen. Dat vinden wij ook belangrijk, maar we zitten wel met de worsteling 'hoe gaan we dit in de toekomst op een andere manier doen, zodat we wel in de juiste volgorde werken, om te voorkomen dat we weer in zo'n klem komen te zitten als waar we nu in zitten?' Ik ben benieuwd hoe u daarnaar kijkt en hoe u in de toekomst eventueel mogelijkheden voorziet om dat anders te doen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ja, voorzitter. U kent dit college, u kent mij. U kent ook de manier waarop we hier samenwerken in dit huis. We proberen zo veel mogelijk alles op te pakken wat er voor ons ligt. Ik denk dat u nog een of twee projecten krijgt waarbij u misschien dezelfde vraag stelt, en tegelijkertijd zijn we hard bezig met de mobiliteitsstrategie. Dan heeft u de mobiliteitsstrategie die dan weer vooruitloopt op de projecten. Ja, mooier kan ik het ook niet maken. Maar volgens mij is dat waar we nu mee bezig zijn en gelukkig zijn we hier vaak met elkaar in debat en kunnen we elkaar daar ook scherp op houden.

De **voorzitter**: Ik stel voor, want ik denk dat dit voldoende is uitgewisseld en ook helder is qua standpunten. Ik kijk nog even rond, dan dank ik wethouder Iedema voor de eerste termijn van het college en ga ik over naar de tweede termijn van de raad. Ik begin met mijnheer Aptroot. Geen behoefte. Mijnheer Van Proosdij? Behoefte aan een tweede termijn, gaat uw gang.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Dank u voorzitter. Dit is eigenlijk de eerste gelegenheid om er inhoudelijk op in te gaan. Ik wil even wat vertellen over de amendementen.
Met het amendement van de VVD over allure zijn we het helemaal eens. Alleen niet helemaal met de jongerenwoningen op Markt 10. Het is niet zo dat we geen jongerenwoningen willen, maar we vinden het wel heel erg voorbarig om te zeggen dat die fietsenstalling niet nodig is. We hebben eigenlijk geen enkele goede reden om aan te nemen dat dit klopt. We hebben geen mobiliteitsstrategie. We hebben helemaal niets om dit nu te doen. Het is eigenlijk puur en alleen geldgedreven en dat is te kort door de

bocht. Dus wat dat betreft, zullen we daar denk ik tegen stemmen. Het ziet er wel naar uit dat het het gaat halen. Dus wat dat betreft, is de motie van de PvdA voor ons weer een klein beetje een redding want het is een goede zaak om die vijf komma nog wat miljoen te reserveren voor een parkeergelegenheid ergens anders. Dus dat heft elkaar een beetje op wat ons betreft.
We zullen het amendement van de SP niet steunen. De wethouder zei het al, elk kwartaal is wel heel veel, dus wij vertrouwen op de normale rapportages.
We hebben nog de ChristenUnie-SGP over Centraal Park parkeren, dat zullen we ook steunen. En bij de D66-motie over benutten van de fietsenstallingen gaat ook ons vinkje aan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Proosdij voor uw tweede termijn. De heer Haak. Tweede termijn, gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Ik wil alleen even de wethouder bedanken voor de uitgebreide beantwoording van de vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van Rumpt? Geen behoefte, zie ik. Mijnheer Van der Snoek? Geen behoefte. Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel. Er is een amendement van de VVD dat we mede-indienen. Dat is dat amendement over allure. Dat 'fiets hem erin', daar gaan we echt niet in mee. Wij willen de aanbesteding niet in gevaar brengen voor een paar jongerenwoningen, terwijl elders in de binnenstad duidelijk volop gebouwd wordt, goedkope huur en studio's. Dus dat zien we niet zitten. Wat het amendement van de PvdA betreft om ergens voor te zijn als je eigenlijk elders iets eruit gaat fietsen, dat lijkt me ook een beetje een doekje voor bloeden. Dus we beraden ons nog even en ik laat het hierbij. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink voor uw tweede termijn. Mevrouw Bakkers, tweede termijn.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank u wel voorzitter, dank ook voor het feit dat we elkaar kunnen vinden inderdaad en dat we samen het plan nog mooier maken. Dat is heel fijn. Ik wil, denk ik, ook hier even van de gelegenheid gebruikmaken om de collega's te bedanken. Volgens mij hebben we raadsbreed zo'n beetje over de hele linie samengewerkt in de aanloop naar dit debat, dus ik hoop dat we daar met de stemmingen straks de vruchten van plukken. Het is erg leuk om dat zo te doen met zijn allen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van der Perk. Geen behoefte, zie ik. Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u. Ik sluit me allereerst even aan bij de laatste woorden van mevrouw Bakkers. De samenwerking deze week was heel erg mooi om te zien.
En in deze tweede termijn, dat had ik al gezegd, wil ik toch even terugkijken op de participatie. Ik bedoel echt de participatie vanaf 2018 en niet alleen de laatste anderhalf jaar. In 2018 heeft het toenmalige college zich namelijk de woede van de buurt op de hals gehaald door een deel van de omwonenden niet uit te nodigen bij het bekendmaken van de eerste plannen, toen er zelfs nog sprake was van een toren van misschien wel 120 meter hoog. De groep 'De Franse wijk-t niet' werd opgericht. Er kwam een torentjesoverleg en het heeft een hoop moeite gekost de afgelopen jaren om dat allemaal weer recht te breien. Soms stroomde mijn mailbox dus inderdaad wel gewoon vol met allerlei klachten over dingen die niet nagekomen waren, over het participatieproces. Ook de PvdA heeft een vaak aan diverse wethouders gevraagd waar de stukken zouden blijven, want beloofde deadlines zijn in de afgelopen vijf, zes jaar door het college met voeten getreden.
Voor de nieuwe plannen van Markt 10 hebben de bewoners de keuze voor variant 2, zoals ik al gezegd heb, niet van het college of vanuit het stadhuis kunnen vernemen. En dat vinden we jammer.
Op de eerdergenoemde bijeenkomst met commerciële bouwers heb ik nog een andere mooie quote meegenomen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout, u heeft nog een halve minuut.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dat weet ik. Ik heb een andere mooie quote meegenomen. Er is gezegd 'in bestaande wijken moet je op zoek naar oplossingen voor doorstroming. Durf daarbij creatief te denken, toon samen lef en zie het als een langjarige investering'. De PvdA wenst alle omwonenden van Markt 10 een college met lef en creativiteit toe. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Bout, voor uw tweede termijn. Dan ga ik naar mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Op basis van de toelichting van de wethouder dat hij direct naar ons toe komt met aanvullende informatie op het moment dat er overschrijdingen dreigen, zullen wij ons amendement intrekken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Boerboom, tweede termijn. Geen behoefte. Dan constateer ik dat we aan het einde zijn gekomen... Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Ik heb eigenlijk via u nog een vraag aan de SGP, gezien de beantwoording van de wethouder, over de demontabele fietsnietjes. Zou de SGP dat ook in het dictum zo neer willen zetten? Want dan stemmen we graag met jullie mee. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik ga naar mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, ik spreek namens de ChristenUnie-SGP, niet alleen namens de SGP. In de motie staat alleen 'bijvoorbeeld', dus het is echt een voorbeeld. Dus ik denk niet dat het heel veel wijzigt of ik dat voorbeeld er nu uithaal, ja of nee. Inderdaad, als er meer mogelijk is met een demontabele fietsenstalling, zoals de wethouder aangeeft, graag uiteraard. Dat hebben we natuurlijk ook in de reactie richting de wethouder aangegeven: wees vooral creatief en als er meer mogelijk is, graag.

De **voorzitter**: Ik stel voor... Want dit staat natuurlijk ook straks in het verslag. Daarmee kom ik aan het eind van de tweede termijn van de raad. Ik kijk of de wethouder nog behoefte heeft. Die schudt nee. Dat betekent dat we, als u dat goed vindt, overgaan tot de stemming, uiteraard over de bijbehorende amendementen en het raadsvoorstel. Ik kijk rond of iedereen daar ook al toe in staat is en bereid is. Dat is belangrijk. Dat is het geval en dat is heel mooi.
Dan ga ik over naar de stemming. Dat betekent dat wij beginnen met het eerste amendement en dat is Geef Markt 10 de allure die past bij het Centraal Park. 2410-A. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Wil iemand daarover stemmen of is iedereen akkoord? Als ik het goed zie, is iedereen akkoord. Dan is het amendement unaniem aangenomen.
Dan gaan we naar amendement Fiets de jongerenwoningen in Markt 10. 2410-B. Is er iemand die daar een stemverklaring over wil afleggen? Ik verwacht dat daar wel stemming over gewenst is. Ik vraag de leden van de raad die tegen dit amendement zijn hun hand op te steken.
Tegen is de fractie van Zoetermeer Vooruit, CDA en Zó! Zoetermeer. Dit amendement is met 30 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen.
Wij gaan over naar amendement 2410-C Parkeer het voor een andere keer. Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Is er iemand die stemming over dit amendement wenst? Niet het geval, dan constateer ik dat dit ook unaniem is aangenomen.
Van 2410-D weet u dat dat is ingetrokken. Dan zijn we aangekomen bij de stemming over het raadsvoorstel. Uiteraard het geamendeerde Raadsvoorstel Markt 10 planuitwerkingskaart, businesscase en grondexploitatie. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Niet het geval. Is er iemand die stemming hierover wenst? Niet het geval, dan constateer ik dat het unaniem is aangenomen.
Dan gaan we over naar de moties. De motie 2410-01 Stal de fiets(enstalling) bij Centraal Park. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Iemand die stemming over deze motie wenst? Nee, dan is die unaniem aangenomen.
Dan motie 2410-02. De motie Beter benutten fietsenstallingen. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Is er iemand die deze motie in stemming wil brengen? Die samenwerking gaat wel heel ver. Unaniem aangenomen. Ik weet niet of dit nu een recept is voor elk voorstel, maar dat gaan we afwachten. Daarmee zijn we aan het eind van agendapunt 7.a. gekomen en gaan we over naar 7.b.

b. Raadsvoorstel Zienswijze verordening leningen bussen en stallingen MRDH

De **voorzitter**: Dat is het Raadsvoorstel Zienswijze verordening leningen bussen en stallingen MRDH. Dat gaat eigenlijk erover dat u uw zienswijze mag meegeven, uw opvatting als gemeenteraad, aan de Metropoolregio over de verordening die alles regelt rond stallingslocaties, we hebben het er net ook over gehad, over bussen, ook in Zoetermeer. Er is in de commissie aangegeven hier kort over te willen spreken. Dan kijk ik eerst even wie daar het woord over wenst te voeren.

Dat is mijnheer Van den Boomgaard. Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, FVD pleit ervoor om de beschikbare leningen exclusief in te zetten voor waterstofbussen. Evenals voor bijbehorende laadstations en stallingen. We willen de mogelijkheid om leningen te gebruiken voor batterij-elektrisch aangedreven bussen, laadstations en stallingen, uitsluiten. Waterstof wordt door zowel de zware transportsector als de vervoersector, gezien als de toekomst, mede omdat voertuigen met waterstof langere afstanden kunnen afleggen.
Daarnaast staat het stroomnet in Zoetermeer onder grote druk. Zoals ook in Gelderland is gebleken. Daar werd afgezien van elektrische bussen vanwege netcongestie. Waterstofbussen, die eveneens zero-emissie zijn, belasten het energienet minder en verkleinen het risico op storingen.
Ook de brandveiligheid speelt een belangrijke rol en zeker op die locatie. Elektrische bussen vereisen speciale voorzieningen zoals extra dompelcontainers en een veel grotere hoeveelheid bluswater in geval van brand vergeleken met reguliere of met waterstofbussen.
In het raadsvoorstel staat dat de beslissingen die we nu nemen, de concessietermijn overstijgen. Dit vraagt ook om strategische keuzes op lange termijn. Daarom hebben wij dus het amendement ingediend zoals ik dat zojuist aan de griffie heb gegeven en dat mijn ambtsgenoten hebben kunnen zien. Daar wil ik graag over stemmen. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een interruptie, voordat u wegloopt. Die had ik nog niet gezien. De heer Mohammadian, gaat uw gang.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ja, dank u wel voorzitter. Even een vraagje aan de heer van FVD. Als ik het amendement lees, staat er bij het besluit niets over waterstofbussen, maar alleen dat elektrische bussen worden uitgesloten. Hoe zit dat? Want het college gaat natuurlijk niet naar de toelichting kijken.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, dank u wel. Ja, er staat inderdaad niets in over waterstofbussen. En zoals ik net in mijn tekst heb ik gezegd, wij willen dat ook niet uitsluiten. Dus waterstofbussen zijn op zich prima. Het gaat juist om de gevolgen en de risico's die elektrische bussen met zich meenemen die een accu hebben. En waterstofbussen hebben die niet.

Amendement nr. 2410-E ingediend door FVD
Strategische keuze leningen bussen en stallingen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 oktober 2024;
gelezen het raadsbesluit Zienswijze verordening leningen bussen en stallingen metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) 2024-114776;

besluit het voorgestelde raadsbesluit als volgt te wijzigen:
1. in te stemmen met de voorgestelde zienswijze op de 'conceptverordening verstrekking leningen voor bussen en stallingen vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag', waarbij leningen voor stallingen, oplaadstations voor elektrisch aangedreven bussen en de aanschaf van elektrisch aangedreven bussen worden uitgesloten;
2. de zienswijze aan de Metropoolregio Rotterdam Den Haag te doen toekomen;

dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan."

De **voorzitter**: Ik zie verder geen... Nee. Dank u wel, mijnheer Van den Boomgaard. Dan kijk ik even naar het college met de vraag of wethouder Frinking meteen in staat is om daarop te reageren. Of dat ze even een schorsing wil. Oké, dan geef ik het woord aan het college. Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dank u wel voorzitter. In het bestuursakkoord van 2016 is afgesproken dat in alle OV-regio's in Nederland in 2030 zero-emissie busvervoer zal komen, dus ook in de MRDH. Sinds 2019 rijdt EBS in Zoetermeer met elektrische bussen en heeft een stalling in de Kelvinstraat.
De vraag ligt niet voor of er elektrische bussen komen, en een waterstofbus is ook een elektrische bus, die valt onder die terminologie, maar of door de MRDH leningen verstrekt kunnen worden voor stallingen ten behoeve van behoud van deze locaties. De voorgelegde zienswijze stelt voor om daarmee in te

stemmen. Dat is wat wij voorleggen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard. Gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u, voorzitter, zoals ik net ook aangaf tijdens mijn interruptie, zijn wij ook niet tegen elektrische bussen in dit geval. Maar wel tegen het inzetten van elektrische bussen die accugedreven zijn omdat die dus een extra risico met zich meebrengen. Brandgevaar et cetera. De brandweer kan er ook over meepraten, trouwens, hoe moeilijk dat is, hoeveel en hoe groot die dompelbaden moeten zijn, zeker voor bussen. Maar ook wat de transportsector zelf zegt en daar hoor ik de wethouder niet over.
Dus nogmaals, we zijn geen tegenstander van elektrisch vervoer, mits waterstofbus. Wij vragen u alleen de accubus uit te sluiten, die helaas ook elektrisch is, maar om dat eventjes duidelijk te maken.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja, ik snap dat u de vragen stelt, maar op dit punt is dat gewoon niet een onderwerp dat nu aan de aan de orde is en ook niet de vraag die voorligt. En vandaar dat ik daarop ook geen antwoord kan geven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard nog een keer en dan ga ik naar mijnheer Smits.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, dank u wel. Een antwoord dat het nu niet aan de orde is, had ik eigenlijk wel verwacht. Maar straks hebben we dus alles gereed gemaakt daarvoor en blijkt het overbodig. Dan is het weer zonde van alles dat we hebben moeten doen, om het zo maar te zeggen. Zeker omdat het onze termijn overstijgt natuurlijk, wil ik toch nu al kritisch een keuze maken, of het in ieder geval voorleggen aan de raad: wat gaan we dan doen? Ik weet dat het nu niet voorligt, maar het een heeft wel weer gevolgen voor het ander.

De **voorzitter**: Ik kijk nog of wethouder Frinking daar nog een reactie op wil geven.

Wethouder **Frinking**: Misschien een laatste reactie. De inzet voor elektrische bussen, althans voor zero-emissie busvervoer, want daar gaat het over, is dus in 2016 ingezet. Die leidt ertoe dat er in 2030 – en dat zijn de afspraken die landelijk gemaakt zijn – zero-emissie busvervoer is. Daarvoor gelden de verschillende soorten bussen.

De **voorzitter**: Ik ga even naar mijnheer Smits, want die wilde daar ook wat over zeggen. Gaat uw gang.

De heer **Smits** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de wethouder. De Kelvinstraat wordt momenteel steeds meer omringd door andere bedrijven en die komen steeds dichter op de locatie te staan. Hoe zit het eigenlijk met de veiligheid? Houdt de gemeente daar nog steeds wel toezicht op?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Zeker, want dat hoort er gewoon bij. Ook bij alle aanvragen die er zijn. Daar houden we zeker, ook in het kader van vergunningen, toezicht op.

De **voorzitter**: Dan dank ik wethouder Frinking voor haar antwoord in eerste termijn. Ik kijk even of mijnheer Van den Boomgaard nog behoefte heeft aan een tweede termijn. Dat is niet het geval. Dan stel ik voor dat ik de beraadslagingen sluit, als u dat goed vindt en dat we overgaan naar de stemming. We beginnen natuurlijk met de stemming over het amendement. Dan vraag ik allereerst of iemand een stemverklaring wenst af te leggen. Mevrouw Bout, gaat uw gang.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u voorzitter. De fractie van de PvdA heeft niets tegen onderzoeken over of naar de experimenten met waterstofbussen. Maar momenteel zijn de waterstofbussen duurder in aanschaf en ruim acht keer duurder per kilometer dan elektrische bussen. Wij zijn bang dat deze kosten worden doorberekend aan de reiziger die toch al duur uit is in het OV. En daarbij komt dat waterstof op dit moment voor 95% opgewekt wordt met aardgas en dat zijn fossiele brandstoffen. Waterstof is dus niet groen en niet goedkoop. En om deze twee redenen zijn wij tegen het amendement van FVD.

De **voorzitter**: Ik zag ook een hand van de heer Mohammadian. Gaat uw gang.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, Zoetermeer Vooruit staat op zich positief tegenover waterstof als energiebron. Echter, we zouden veel liever zien dat alle opties goed worden overwogen waarbij wordt gekeken naar de professioneelste oplossing die zowel financieel als praktisch het haalbaarst is. We zullen tegen het amendement stemmen.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Dat is niet het geval. Dan vraag ik de leden van de raad die voor het amendement zijn, hun hand op te steken.
Voor is FVD. Daarmee is het amendement met 1 stem voor en 37 tegen verworpen.
Dan hebben wij nog het raadsvoorstel, met daarin de zienswijze op de verordening. Ik kijk of iemand daar nog een stemverklaring bij af wil leggen. Is er nog behoefte aan stemming? Ja, mag ik dan de leden van de raad die tegen het raadsvoorstel zijn vragen hun hand op te steken?
De uitslag is 37 voor en 1 tegen en daarmee is dit raadsvoorstel aangenomen.

8. Sluiting

De **voorzitter**: Dan dank ik u allen hartelijk en sluit ik deze raadsvergadering en wens u wel thuis.

Sluiting om 21.31 uur

Vastgesteld in de openbare vergadering van 4 november 2024

de griffier,

drs. R. Blokland MCM

de voorzitter,

drs. M.J. Bezuijen